

CARLO GOZZI

Karalius Elnias

Tragikomiška trij veiksm pasaka teatrui

Iš ital kalbos vert Eugenija Vengrien

Veikėjai:

- DURANDART - burtininkas.
- DERAMAS - Serendipo karalius, Andželos mylimasis.
- ANDŽELA - Pantalono dukterė .
- PANTALON - antrasis Deramo ministras.
- TARTALJA - pirmasis ministras ir asmeninis Deramo sekretorius,
simylėjė su Andžela .
- KLARI - Tartalijos dukterė , Leandro mylimoji.
- LEANDRAS - Pantalono sūnus, dvaro kavalierius.
- BRIGELA - karaliaus liokajus.
- SMERALDINA - jo sesuo.
- TRUFALDINAS - medžioklis, simylėjė su Smeraldina .

Sargyba, medžiotojai, minia.

Veiksmas vyksta Serendipe ir jo apylinkėse.

PIRMAS VEIKSMAS

Scenovaizdis - nedidel aikšt .

PROLOGAS.

Durandart ir choras.

DURANDART . Š kart , gerbiamieji senjorai, at jau jums papasakoti nuostabi dalyk . Lygiai prieš penkerius metus Serendipo miest atvyko didelis astronomas - burtininkas, kuris žinojo baltosios, juodosios, raudonosios, žaliosios ir, rodos, net m lynosios magijos paslaptis. Jis vadinosi didysis Durandart , aš buvau jo ištikimas tarnas. Šio miesto karalius Deramas, vos tik išgird s, kad mano ponas apsigyveno Beždžion s osterijoje, pasišauk vien savo ištikim j ministr ir tar : “Tartalja (taip vadinosi šaunusis ministras), nueik, drauguži, Beždžion s osterij ir atvesk man burtinink Durandart . Ištikimasis Tartalja paklaus ir atved burtinink Durandart pas jo didenyb . Ilgai reik t pasakoti, kaip gražiai buvo priimtas mano ponas, gana bus pasakius, kad atsid kodamas jis paliko jo didenybei du didelius savo palankumo ženklus. Tos dvi magijos paslaptys, du stebuklai, du nuostab s daiktai - pirmas ir antras... Bet aš negaliu pasakyti, kas jie tokie, juk tada dings visas j s susidom jimas ir malonumas, kur , duos Dievas, patirsite, išvyd tas paslaptis savo akimis.

Tik tiek pasakysiu, kad aš tur jau garb s tarnauti burtininkui Durandartei keturiasdešimt met , bet iš jo didžiojo mokslo nieko negal jau perprasti. Tik vien kart jis man tar : “Ži r k, igoloti, vargas tau, jei iki 1762 met prasitarsi kam nors apie tas dvi paslaptis, kurias aš atskleidžiau Serendipo karaliui. Nešiok vis t pa i skyl t juodos gelumb s sutan , vilnon kepur ir suplyšusius batus. Kirpk barzd vien kart per du m nesius ir pelnykis duon , sekdamas pasakas Didžiojoj Venecijos aikšt j.

1762 met sausio 5 dien iš t dviej paslap i kils dideli stebuklai ir tu nuneši man, pavirtus Pap ga, netoli nuo ia esant Ron islapo mišk . Ten tu mane paliksi ir, man padedant, bus nubausta išdavyst , kilusi iš baisiausios t dviej paslap i , kurias atidengiau Serendipo karaliui”. Tai tar s jis sušuko: “O, brangusis igoloti, pildosi mano pasmerkimas; F j Dievas Demogorgonas nori, kad aš penkerius metus gyven iau paverstas Pap ga. Ži r k, kad 1762 met sausio 5 dien išleistum mane laisv Ron islapo miške. Tenai patek s paukštininko tinkl , aš padarysiu didelius stebuklus ir tada bus nuimtas nuo man s prakeikimas: o tu apie šešt valand vakaro uždirbsi dvidešimt sold , ir tai bus tau atlyginimas už r pes ius ir ištikim tarnyb ”. Su šiais žodžiais, mano didžiausiam nustebimui, jis prarado žmogišk pavidal ir virto gražiausia Pap ga.

Tod l sekite, gerbiamieji sinjorai, didžius šios dienos vykius, nes aš vykstu Ron islapo mišk paleisti Durandart s, burtininko - pap gos, o paskui, gav s pagaliau ilgai lauktus dvidešimt sold , eisiu Beždžion s osterij išgerti j s sveikat , sveikat to, kas man mes tuos pinigų skryb l .

(Nusiima skryb l , nusilenkia ir išeina.)

I scena

Tartalja ir Klari .

Dekoracija kei iasi ir vaizduoja sal .

TARTALJA. Matai, dukrele, kaip mums nusišypsojo laimė šioje Serendipo karalystėje. Tu pasidarei dvaro dama, aš - pirmuoju ministru ir vis bijomo karaliaus Deramo numyltiniu. Dabar, brangioji Klari, atėjo jo laikas ryžtis svarbiam žingsniui, ir jei tu man s paklausysi, tai dar šiandien būsi karalienė.

KLARI. Aš - karalienė? Kokiu būdu?

TARTALJA. Taip, karalienė, karalienė. Tu juk žinai, kad karalius Deramas, apklauskis du kartus septynis šimtus keturiasdešimt aštuonias merginas - kunigaikštaites ir damas - savo slaptą kabinetą, velniai žino kodėl jas visas atstumi ir štai jau ketveri metai, kaip nutarė vesti.

KLARI. Aš tai žinau, bet nemanau, kad atstumi tiek žymių damų, jis nori tave vesti mane.

TARTALJA (išdidžiai). Sinjorita vėjavaike, aš žinau, ką kalbu. Leisk man baigti. Aš jau vakar prispyriau prie sienos, sakydamas, kad nėra sosto pūdinio, kad žmonės nepatenkinti, kad žmonės nerimauja..ir t.t. ir tikinau, kad reikia vesti. Bet jis vis laikosi to savo prakeikto užsispyrimo - pirma apklausti merginą slaptame kabinete. Bet kadangi nebūna daugiau kunigaikštaitė, kurias būtų galima apklausti, tai jis apskelbė, jog apklausai, tu jo prakeiktą kabinetą, gali ateiti vis luomai, visokios padėties merginos - jis vesis tave, kuri jam labiausiai bus širdies.

Atsirado du šimtai merginų, ir įvardus išmė iš urnos, kad būtų galima nustatyti eilę, kuria jos bus pristatytos karaliui. Tavo vardas buvo pirmas, ir tu turi eiti apklauskis. Jis mane labai myli, tu man dukter, tu ne baidykl, ir jei gražiai pasirodysi, aš esu tikras, kad dar šiandien tapsi karaliene, o aš - žymiausiu žmogum pasaulyje.

(Tyliai.) Pasakyk, dukrele, ar neturi kokios nors slaptos dailės, kuri jis galėtų aptikti?

KLARI. Brangus tėveli, atleiskite mane nuo to bandymo.

TARTALJA. Ką? Kaip? Bjauri mergiškia! Marš tuojau ir laikykis man per apklauskis kaip pridera. O jei ne...pamatysi! Tu juk mane žinai!(Tyliai) Gal tu turi kokį slaptą trūkumą? A?

KLARI. Nieko aš neturiu, bet nuėjau į juos, kad per apklauskis nemokėsiu elgtis taip kaip reikia; tai ne manoma, ir jis mane atstums.

TARTALJA. Kokios tu nuojautos! Atstums! To negali būti. Jis pernelyg mane gerbia. Eime greičiau, jau laikas. Jis laukia tavęs savo kabinete. (Ima už rankos.)

KLARI (priešinasi). Ne, tėve, neisiu jokiu būdu.

TARTALJA. Aš tau ausis nurausiu. Aš tau nosį nupjausiu. Eik, sakau, ir elkis, kaip pridera, o jei ne...(muša ją.)

KLARI. Brangus tėveli, aš nemokėsiu elgtis, kaip reikia. Ir, pagaliau, prisipažįstu, kad esu mirtinai simylėjusi Leandrui ir neturėsiu jėgų slėpti savo aistras nuo karaliaus.

TARTALJA. (nirt s žengia atgal.) Leandr , Pantalon s, antrojo ministro s n ? Paprast dvaro kavalieri ? Kažkok Pantalon labiau vertini negu karali ? Ir tu mano dukt ? O *nevertoji*, nev kšla, r s iojo Tartaljos dukra ! Klausyk ! Jei tu atskleisi karaliui ši nieking meil ... Jei nepriversi jo išsirinkti tav s... Klausyk, eime tuojau. Neversk man s daugiau kalb ti.(Pagriebia j už rankos.)

KLARI . Atleiskite mane nuo to, b kite gailestingas. Aš niekada nedarydavau pikta savo draugei Andželai, nestosiu skersai kelio. Aš žinau, kad ji beviltiškai myli karali .

TARTALJA. (V l traukiasi atgal.) Andžela, Pantalon s dukt , myli karali ? (šal .) Andžela, mano širdis, mano džiaugsmas, kuri dar šiandien nor jau meile ir j ga priversti ištek ti už man s ! Ji myli karali !(Garsiai.) Klari e, klausyk man s ir dreb k. Jei tu tuojau neisi pas karali ir nesielsi kaip reikia, jei pasakysi jam apie savo meil Leandruui ir nepriversi per apklaus išsirinkti tave ar išduosi karaliui, k aš tau sakiau - nuodai man po ranka; tav s laukia mirtis, tu tapsi mano r styb s auka.

KLARI (pagauta siaubo). Gerai, aš padarysiu kaip j s norit. J s b sit patenkintas pamat s mane atstumt ir sug dint .

TARTALJA. (pyk s stumia j .) Negaišk. Galvok apie savo gyvyb ir mano sakymus, v javaike, kvaiša, bjauri mergiš ia!

Abu išeina.

II scena

eina Pantalon ir Andžela.

PANTALON . K gali žinoti, brangioji dukrele, k gali žinoti. Žinoma, m s karalius atst m du t kstan ius septynis šimtus keturiasdešimt aštuonias kunigaikštytes ir damas; jis ved si kiekvien savo slapt kabinet , užduodavo tris keturis klausimus, o paskui mandagiai leisdavo vykti savais keliais, ar tai nepatiko j išvaizda, ar tai d l kitos priežasties... Kas ten žino... Aš, žinoma, nesakau, kad tai beprotyb , nes štai jau tiek laiko jam tarnauju ir sitikinau, kad jis išmintingas ir geros širdies valdovas, apdovanotas visomis monarcho savyb mis, bet ia slypi kažkokia velniava.

ANDŽELA. Brangus t veli, kod l j s neapsaugojote man s nuo tokios g dos? Juk jeigu jis mane atstums, o taip tikriausiai ir bus, aš numirsiu iš širdg los.

PANTALON . Žinoma, jis tave atstums, bet aš , brangioji mano, ir ant keli puoliau, ir maldavau, ir prašiau, kad tave atleist - viskas veltui. Aš pasakiau jam, kad mes gim Venecijoje, ir žinoma, dori žmon s, kad jo dosnumas jau ir taip mus išk l aukš iau, negu mes nusipeln , ir kad nesam verti siekti tokios aukštos garb s. N t pus . Žinai, k jis man atsak ?

Tai b t neteisinga, jeigu aš visoms merginoms liep s dalyvauti, išskir iau j s dukr iš kit , ir leis iau jai apklausoje neb ti.

Kiek aš beprašiau - kaip sien . Jis tik supyko ir liep mesti urn ir tavo vard . Tu b si tre ia. K dabar daryti? Reikia eiti. Tu manai, kad man malonu bus klausytis paskal ir aštraliežuvavim , prasimanym ? Man plyšta širdis, Andžela, man plyšta širdis.

ANDŽELA. Aš drebu prieš t žingsn , nes žinau, kad nesu verta tos didyb s. Beje, jei savo apklausose jis ieško nuoširdumo, atsidavimo, jei ieško meil s...

PANTALON . Še tau kad nori ! Ar tik tu jo ne simyl jusi, v javaike?

ANDŽELA. Taip, prisipaž stu jums, kaip mylin iam t vui. Brangus t veli, man užteko dr sos beviltiškai pamilti karali .Jis mane atstums, ir aš numirsiu ne tod l, kad mane atst m - vargšei mergaitei nepritinka to reikalauti. Bet mane atstums, paniekins tas, kuris man už visus brangiausias, kuris yra visas mano gyvenimas ir tai bus mano praž tis.

PANTALON . O aš nelaimingas ! K aš girdžiu !

ANDŽELA. Be to , aš labiausiai bijau Tartaljos pyk io, kuriam ne tik tod l r pi varžybos, kad jose dalyvauja jo dukt , bet ir pats visada ži ri mane simyl j lio akimis ir d sauja. Dar šiandien ryte jis kalbin jo mane apsimesti sergan ia ir neiti karaliaus kabinet .

PANTALON . Gražu! Štai dar viena meil iš kilming j pus s! Dangus tavim r pinasi, dukrele. Nežinau, k ir sakyti. Bet jau v lu, reikia eiti. Tu juk pagal eil tre ioji.
(Išeina.)

ANDŽELA. Meile, atsiduodu tavo globai.
(Išeina.)

III scena

Brigela, Smeraldina

Abu rytietiškais drabužiais. Smeraldina laiko rankoj milžinišk v duokl , didžiules g les, jai ant galvos juokingas plunksn kuokštas.

BRIGELA. Pakelk aukš iau galv ! Ir rank nelaiky kaip koks grem zdas, po šimts velni . Jau vis valand tave mokau, o tu tokia, kaip ker pla. Kai pasiži riu, tikra turgaus boba, kur š kauja: rož s, kriauš s, saldumynai !

SMERALDINA. Kaip, broleli? Nejaugi tu manai, kad aš savo išvaizda galiu pavergti gyvul , ne tik karali ?

BRIGELA. Kas gi taip kalba ! Jei tu k panašaus pasakysi jo didenybei, prisiekiu savo garbe, jis privers tave simyl ti savo arklinink . Apskritai, man b t maloniau tave matyti apsivilkus venecijietiškai, su gražiu sijonu ir ner pestingai užmesta skraiste.

SMERALDINA. Tai pamiš lis ! Kertu lažyb , jei aš taip apsirengusi nuvyksiu Venecij , tai sužav siu visus venecijie ius, kurie tik turi ger skon . Beretinis pavogs dešimt šio apdaro modeli ir per tris dienas ištuštins vis Venecijos moter pinigines.

BRIGELA. Žinoma, naujov visada turi pasisekim ; ir kaip tik dėl to, jei pasirodytum Serendipo karaliui venecijietiškais drabužiais, apstulbintum jį kaip naujov . Kadarysi, tenka imtis gudrybų, nes jeigu tu sužavėsi jo didenybę, tapsi karaliene, o aš, tavo brolis, iš liokajaus pasidarysiu bent jau vyriausiuoju karvedžiu.

SMERALDINA. Na, jei tik tiek tereikia, kad jis mane simyltų, tai būtų ramus. Štai aš jau tris dienas skaitau Taso Armidos giesmę ir Korsikos vaidmenį iš "Ištikimojo akmens". Aš paruošiau gražiausius atodaisius ir alpimus, kokie tik begali būti. Ir be jokio vargo galiu padainuoti Ariosto eilutes

Iš meilės pakvaišo ir pašlo
Tas, kuris kadais garsėjo išmintim.

BRIGELA. Gana, prašau dangaus, kad taip ir būtų; bet tavo snukis... tavo figūra... Gana, eime, šoksime nuo tilto. (Nori išeiti.)

IV scena

Tie patys ir Trufaldinas.

Trufaldinas apsivilkęs žaliu rytietišku paukštininko apdaru, ant krūtinės pasikabinęs kelias nežmoniškai dideles juokdario dėdes.

TRUFALDINAS, susitikęs Smeraldiną ir Brigelę, šaiposi iš juokingos Smeraldinos pašvait . Klausia, kur ji einanti.

BRIGELA. Karaliaus kabinet , dalyvauti karaliaus nuotakų konkurse.

TRUFALDINAS. (dar labiau šaiposi išjuokdamas Smeraldiną.)

SMERALDINA. (Jam perdėta rimtai grįsina)

TRUFALDINAS (klausia). Ar tai teisybė?

SMERALDINA. Gryniausia teisybė.

BRIGELA. Manau, kad nereikia žemintis ir leistis kalbas su tokiu nenaudliu. (Paduoda ranką Smeraldinai, ir abu, pasipūtę, nori išeiti.)

TRUFALDINAS. (Piktai protestuoja ir sako sutrukdysias Smeraldinai pretenduoti karalienės, nes ji žadėjusi tekėti už jo.)

SMERALDINA. (Atsako, kad karaliaus sakymas panaikina visus pažadus.)

TRUFALDINAS. (Sako prašysis didenybę neleisti tokios neteisybės.)

BRIGELA. (Juokiasi ir priduria, kad jo sesuo, kuri veržiasi sost , netekęs už kažkokio pasigailtino paukštininko. Jiedu ginčijasi dėl savo kilmės ir padėties. Trufaldinas verkia.)

SMERALDINA. (Sujaudinta, ji tragiškai guodžia Triufaldin . Žada suteikti jam maloni , kai b sianti karalien , ir išeina su Brigela.)

TRUFALDINAS. (Lieka didžiai nusimin s .)

V SCENA

Trufaldinas, Leandras

LEANDRAS. (Vienoje scenos pus je sielvartauja, kad jo mylim Klari karalius išsirinksi s d l jos grožio, o jis liksi s apviltas.)

TRUFALDINAS. (Kitoje scenos pus je labai susigraūž s perdetai piešia Smeraldinos grožybes ir padaro iš jos baidykl . Jis bijo, kad karalius jos neišsirinkt ir puola nevilt .)

LEANDRAS. (Skundžiasi Klari s nepastovumu; jam atrodo, kad garb troška Tartalja privert j ryžtis tokiam žingsniui, t.y. eiti karaliaus kabinet .)

TRUFALDINAS. (Kitoje scenos pus je nevykusiai parodijuoja jo žodžius, taikydamas juos Smeraldinai; nutaria, kad j privert jos brolelis, s vadautojas Brigela.)

Abu verkia, pastebi vienas kit . Klausin ja vienas kit , ko jie verkia.

LEANDRAS. (Tvirtina, kad išrinktoji bus Klari .)

TRUFALDINAS. (Atkerta, kad bus išrinkta Smeraldina.)

Abu karš iuojasi, gindami savo nuomon ir ger skon , užmiršta pavoj ir savo meil .

LEANDRAS. (Atsižvelgdamas du t kstan ius septynis šimtus keturiasdešimt aštuonias merginas, kurios buvo pristatytos karaliui, viliasi, kad Klari j tarpe nebus balta varna, ir išeina.)

TRUFALDINAS. (Pareiškia, kad jei karalius atstumsi s Smeraldin , tai jis visai neverksias, gav s iš jos arb z . Išeina.)

VI SCENA

Deramas vienas.

Dekoracija kei iasi ir vaizduoja karaliaus Deramo kabinet ; gilumoje einamosios durys. Vienoje ir kitoje dur pus je dvi nišos kuriose stovi dvi statulos. Kair je - statul vaizduoja gyvas žmogus.

DERAMAS. Taigi, dabar, kaip patar Tartalja, Protingas ir tolregiškas ministras Sau žmon išsirinkt turiu.

(Pasisuka statul .)

O dovana brangioji Durandart s,
 Išjuokus moter veidmainingum ,
 Atskleidus j netikr , sukt esm ,
 Mane tu iki šiol garbingai gynei,
 Ir gelb jai nuo rykš i amžin .
 O slaptas drauge žinomas tik man,
 Man s tu neapleiski. Šypsniu savuoju
 Nupl šk be gailės io apgaul s kauk
 Visoms, kurios šiandien ia ateis.
 Ver iau palikti sost ir valstyb
 Be p dinio, nei patekti valion
 Tokios klast n s, kur mane išduos,
 Sutrypus mano garb , ir vis amži
 Nek s man s, o man beliks tik viena -
 Visur ir viskuo j tarin t.
 Ateis dukt Tartaljos. Paži r sim,
 Ar nuoširdi jinai? Kiek aš patyriau,
 Tai moteries kuri sakyt ties ,
 Visam pla iam pasaulyje n ra.

VII SCENA

Deramas, Klari ir j lydinti sargyba

Pro vidurines duris eina Klari , prieš j einanti sargyba prasiskiria, duodama keli , ir užstoja nuo publikos abi statulas. Deramas duoda ženkl sargybai išeiti. Sargyba išeina ir uždaro duris.

DERAMAS. Pris skite, Klari e, nebijokit,
 Valdovo artumos. Su manimi
 Laisvai ir nuoširdžiai kalb ti galit.
 Garsus ir nusipeln s j s t vas
 Ir žemintis visai netikt jums.

KLARI (li dnai).
 Valdove, a i už malon ;
 Klausyti j s - mano pareiga.
 (Atsis da).

DERAMAS. J s žinote, man reikia išsirinkti
 Sau žmon , ir valstybei karalien .
 Už jus vertesn rasti man sunku.
 Dukt Tartaljos tinka pagal teis ,
 Ta iau vis pirmiausiai aš nor iau
 Išgirst iš j s l p , ar tikrai
 Toki vedyb trokšta j s siela?

KLARI .
 Nejau pasauly atsiras mergait ,
 Kuri netrokšt kaip didžiausios laim s,
 Toki vedyb , o kilnus valdove,

Vis dorybi ir garb s paveiksle.

DERAMAS. (Klari ei nepastebint, gr žteli ir slapta meta žvilgsn statul , kuri neduoda jokio ženkle.)

Migloti j s žodžiai. Noriu aš
Išgirsti j s nuomon , Klari e,
Suprantama, kad daug kam b t malonu
Tek ti už man s, ta iau, galb t,
J s esate j tarpe išimtis, -
Štai k iš j s noriu aš išgirst.

KLARI (šal).Kaip kantriai bando jis mane.

(Garsiai.)

Kilnus valdove, nejaugi galit patik t,
Kad b iau išdidesn , negu kitos,
Ir nenor iau laim s?

DERAMAS.(Gr žteli kaip ir anks iau statul , bet ši nejuda.)

Man neaišku

K reiškia j s žodžiai? Juk šneku aš
Tik apie jus. Ir atvirai sakykit,
Ar norit b ti mano žmona j s?

KLARI (šal).O, t ve, d l tav s turiu meluoti.

(Garsiai.)

Valdove, b tent to aš ir geidžiu.

DERAMAS.(Gr žteli kaip anks iau statul , ši juokiasi, paskui v l sustingsta.)

Ne, ne, Klari e, aš žinau, kad j s
Tiktai nenorite man s žeisti,
Atsakius man. Gal apklauso j baugina
Jus kas nors kita - aš tikrai matau,
Kad j s nenuoširdi. Juk savo šird
J s esat atidavusi kitam?

KLARI (šal). Žiaurusis t ve, tu gyvyb s kaina

Š syk priverti meluoti.

(Garsiai.)

O, ne, valdove, jus tik vien myliu.
Ir nors pati aš suprantu puikiausiai,
Kad j s rankos neverta esu,
Bet jeigu j s kitaip galvoti link s,
Aš vien tik j s žmona noriu b t,
Ir joki mylim j neturiu.

DERAMAS. (Ži ri statul , kuri juokiasi labiau, o paskui v l sustingsta.)

Gerai, teb nie taip; j s galit eiti.
Klari e, viskas aišku man. Kol kas
Nenoriu nieko džiuginti nei li dint.
Pirma turiu apklaust visas kitas,
tada jau rinktis.

KLARI . (Atsistoja, nusilenkia, šal .)
 Kad tik ne mane,
 Kad aš galčiau grįžti pas Leandr .

eina sargyba ir užstoja abi statulas. Klari , sargybos lydima, išeina.

DERAMAS. Taip, moter surasti be klastos
 Stebuklas b t . A i tau, statula.
 Žinai, man iš ties širdis drebėjo,
 Ilgokai tavo šypsniu nesulaukus.
 Aš net bijotčiau vienu metu,
 Kad savo galios netekai tu.

VIII SCENA

Deramas, Smeraldina, sargyba

Sargyba eina taip, kaip ir anksčiau, paskui išeina ir uždaro duris. Smeraldina artinasi prie karaliaus gremzdžiškai, karikatūriškai lankstydamasi ir gestikuliudama.

DERAMAS. Kas jis? Prašau prisistoti
 (šal .)
 Jei aš neklystu, tai liokajaus ses

SMERALDINA (sėsdamasi). O, sinjore,
 Brigelos aš sesuo. Mūsų gimin
 Garsi Lombardijoje, tačiau nelaimės
 labai nusmukdė ją. Kaip matot... štai...
 Tačiau neturtas grožio ne veikia.

DERAMAS. (Žiūri statulą, ši juokiasi.)
 Tikrai, bet pasakykit man, sinjora
 Ar mylite mane?

SMERALDINA (garsiai dūsdama).
 Ai, ai, tironas...
 Kam klausiat dar... Mane jis sužavėjo...
 (Dūsauja.)

DERAMAS. (Žiūri statulą, ši dar labiau juokiasi.)
 Sakyt, jei jus žmona išsirinkčiau
 Ir mirčiau greitai, jus našle palikęs,
 Ar bent šiek tiek manęs jums būtų gaila?

SMERALDINA (superdėta širdgėla).
 Žiauruoli. Ką jis sakot? O jeigu
 Jis esat ne žmogum pavirtęs tigras,
 Toki dalyk nekaltai kit man.
 Man kraujas stingsta vien nuo tos minties.

Man silpna... gelb kit...

(Dedasi alpstanti.)

DERAMAS. (Deramas ži ri statul kaip ir anks iau, statula vis labiau juokiasi.)

Tai nelaim ,

Dabar ko gero, teks pašaukt tarnus,

Kad išgabent , šit lombardist .

(Tai išgirdusi, Smeraldina tuojau atsigauna.)

Sinjora j s per daug aistringai mylit.

Sakykit, mergina j s ar našl ?

SMERALDINA. Jei b iau aš našl , argi išdr s iau
žmonas pirštis aš pa iam valdovui,
Kuriam pirmi k sneliai skiriami.
Mergel aš.

(Dirbtinai sumišusi, mosuoja v duokle.)

DERAMAS. (Ži ri statul , kuri juokiasi visa burna ir daro keistas grimasas.)

Na, taip. Dabar jau eikit.

Lombardijos gražuole. Aš prisiekiu,

Nors aib moter priimti teko,

Bet pramogos tokios dar netur jau.

Dabar keliaukite. Nuspr siu aš,

Keliaukit...

SMERALDINA. (Linksmi atsistoja.)

Paklauskite sinjore,

Širdis kaip j ra sklidina jausm ,

Ir meil s, ir švelnybi visokiausi .

Tik aš nerodau j . Vestuv m saugau.

Tada suprasit, kaip aš myliu jus.

(šal .)

Valio. simyl jo. Aš valdov .

(Atsigr ždama perd tai link ioja ir d sauja.)

eina sargyba jos sutikti ir užstoja abi statulas; žmogus vaidin s statul , pakei iamas kiek galima panašesne stovyla.

SMERALDINA. (Išeina lydima sargybos.)

IX SCENA

Deramas vienas

DERAMAS (statulai). Ak, mielas stabe, kok did džiaugsm

Man suteikia tavo juokas. O kad j s,

Visi meilužiai, ir t vai, ir vyrai,

Namie tur tum te tok draug ,

Kur, bekalbant jums su dukra ar žmona,
 Atskleist padėtį mintis. Nors ne...
 Tai būtų mums visiems nelaimė.
 Ne moteris, bet vyrus, juk slus!
 Tada gal tume mes apsiginti.
 Ir nuo tarnų, ir nuo draugų vylingų,
 Ir nuo savo ministrų išdavystės.
 (Žiūrėdamas.)

Andžela, ačiū. Dievaži,
 Skaudu man būtų jei ir į sugauti
 Man tektų veidmainiaujant. Taip tik jaus
 Surasti jį... Beprotingas troškimas.
 Man draudžia patirtis karti tikėtis.
 O jeigu... Stabėtu man ženklų duok.

X SCENA

Deramas, Andžela.

ANDŽELA (su kilniu atvirumu).

Sinjore, atvykau aš jums sakius.
 Tik nežinau, ar tai teisinga.

DERAMAS.

S skit.
 (Šal.)

Žavinga joms dėsantėms reikia.

(Garsiai.)

Aš netesingas niekad nebuvo.

ANDŽELA (sąstingai). Jūs žinoma, karalius, kas išdrįst
 Valdovui priekaištauti ir rodyti,
 Kad jo sakymai nėra teisingi?

DERAMAS.

Kiek spręsti galiu iš jūsų žodžių
 Atrodo, jums tikrai drąsos užtekt
 Pamokyti karalių, o jei ne,
 Aš pats jums duodu pilną laisvę.
 Kalbkit atvirai. Žeidimu
 Aš to nepalaikysiu.

ANDŽELA (šal).

Kietaširdis
 Jis drąsina mane ir tuo išduoda,
 Kokia aš nelaiminga.

(Garsiai.)

O nejaugi
 Sinjore, manot, jog teisinga tai,
 Kad šitiek paprastų, kuklių merginų,

Kuri dalia visai kitokia laukia,
 Jga priveriamos pas jus atvykti,
 žmonas si lytis pa iam karaliui,
 Ir taip apsukti galvas j tušias?
 Išia jos visos verkdamos išeina,
 Sug dintos ir baisiai susikrimt ,
 Kad jos jums nepatiko, ties sakant,
 J nuopelnai maži.

(Atsid sta.)

Ir j s teisus
 Atst m s jas. Nejaugi tai teisinga,
 Kad aš prieš savo vali at jau,
 Kad mano t vo nesiklaus t j s
 Ir pavert t mane auka
 Nepaprastos karališkos galyb s
 Ir savo žvalgumo stebuklingo
 Arba (atleiskit) paprasto kaprizo,
 Kuris tiek daug mergai i nelaiming ,
 Pažemino, apvyl . O, Deramai,
 Dangus teisingas - neužmirškite šito,
 Ir gal jis laiko tinkamo telaukia
 Už nuod mes nubausti. Aš prašau
 Ne už save - viskam aš pasiruošus, -
 Prašau už moteris tas nelaimingas,
 Kurios ten stovi ir nuli d laukia
 Pažeminimo. Pasigail kit j .
 Tegu Andžela b na paskutin
 Auka, kuri patyr , k tai reiškia
 Atstumtai b t. Valdove, man atleisk
 J s pats laisvai kalb t man dav t teis ,
 Tod l aš su jumis laisvai kalb jau.

DERAMAS (šal).

O kaip aptemo protas man staiga.
 (Ži ri statul , ši nejuda.)
 Bet statula neduoda jokio ženkle.
 Nejau tikrai širdis jos ties sako?
 Ne, ne, aš netikiu...

(Garsiai.)

Už atvirum

Atleidžiu, jums, Andžela, ir žaviuos...
 Bet jei žinotum t j s vis ties ,
 Tai šitaip nekalb tum t. Kadaise
 Tik jaus aš mergait susirasti,
 kuri mane ištikimai myl t ,
 Ir aš ligi mirties gal iau džiaugtis.
 Ta iau tokios nebuvo. B tinyb
 Palikti p din karalystei
 Mane šiandien privert iš naujo
 Prad ti bandym , bet aš bijau,

Kad ir dabar darau aš viską viską veltui.

ANDŽELA. Bet kuo rodysit, sinjore, man,
Kad visos moterys yra veidmainės?

DERAMAS. Turiu rodymą. Bet negaliu
Jums jį atskleisti. Patik kit.
(Švelniai.)
Na štai... O jūs... Jūs mylite mane?

ANDŽELA (atsidusdama).
O, jei galėčiau jus nemylėti,
Tai smėgis tas, kur jūs ruošiat man
Nebūt jau toks mirtinai skaudus,
Bet keldaryti... Aš laikiu jį ramiai,
Nors jums tokios ramybės nelinkėčiau.

DERAMAS. (Žiūri statulą, ši nejuda. Šal.)
O statula iš jos vis nesijuokia...
O, koks mano širdį džiaugsmas plūsta.
Negali būt... Nejaugi tai teisybė?
(Karštai.)
Ar mylėsite mane lig karsto,
Lig tos minutės, kol numirsiu aš?

ANDŽELA. Taip, jei meile galima matuoti
Tai, kas ateis. Bet kam, valdove,
džiaugsmą pinate mintis skausmingas...
Kam gretinti... Meilė... liedes... ir viltis.
Daugiau nebegaliu.
(Verkia.)

DERAMAS. (Žiūri statulą, kuri nejuda ir nesijuokia.)
Ji nesijuokia!
Nejau iš tokio būrio moteriški
Teisinga būt ši venecijietė?
(Žiūri, kaip anksčiau.)
Dieve,
Nejaugi meilė temdo man akis,
Ir aš nebematau tiesos... Sakykite...
(Susijaudinęs.)
Gal aš nemielas jums širdžiai, gal
Jūs mylite kitą... O pasigailkit.
Prašau, Andžela, pasakykite tiesą,
Kol jūs žmona nepavadinau.
Nėra jėga... Aš myliu jus, Andžela,
Be galo myliu... jeigu paaiškės,
Kad jūs meluojat, aš iš skausmo mirsiu!

ANDŽELA. (Atsistoja ir puola jam po kojų.)
Greičiau, greičiau atstumkite mane,

Ir aš ramiai numirsiu. O, Deramai,
 Gana žeidin jį. Užtenka
 Beširdiškai juokauti.
 Argi garbinga kankinti širdis nelaiming vargši.
 Aš jį neverta, ir suprantu tai,
 Bet kiek aš iškent jau... Ak, Deramai,
 Daugiau nebegaliu... Širdis man plyšta...
 Nejaudinkit man s... meldžiu, Deramai,
 Nereikia juoktis iš man s.
 (Verkia balsu.)

DERAMAS. (Sujaudintas žiūri, kaip ir anksčiau statulė, bet ši nejuda. Atsistoja.)

Brangioji,
 Rečiausio nuoširdumo pavyzdys!
 Neverkit. Stokit s. Aš būčiau niekšas,
 Jeigu atstumčiau toki skaišį iš siel.
 Ministrai, šen, sargyba, šen: Tegul
 Kiekvienas džiaugiasi. Radau aš draug,
 Kuri tikrai myli mane per amžius.
 (eina sargyba.)

ANDŽELA. Deramai, kam jūs žudote mane?
 Aš laikiu to, kad būsiu atstumta,
 Kam jūs viešai mane pažemint norit?
 Juk tai žiauru. Aš prisipažinau jums,
 Kad jūs neverta.

DERAMAS. Venecijietė,
 Tikrai verta jūs žybaus valdovo,
 Jūs esat pavyzdys tikriausios meilės,
 Kuri paneigia plepalus kvaili,
 Skalambijanį apie veidmainystę,
 Apie nepastovumą ir tuštybę,
 Lyties, kuri valstybę mano puošia.
 eikite, ministrai. Aš žmonėms sau radau.
 Ir štai Andželė aš imu.

XI SCENA

Tie patys, Tartalja ir Pantalón

PANTALÓN (džiaugsmingai). Mano dukrė, jūs didenybe...

DERAMAS. Taip, jūs dukrė, laimingiausias tėvė,
 Laimingas tuo, kad tu išauginai
 Būtybę nuostabi, o ne todėl,
 Kad tu nuo šios dienos karaliaus uošvis.

TARTALJA (pikta išlaid). Prakeikimas. Jaučiu, kad žėstu. Netenku Andželos. O mano
 dukrė netenka sosto.

PANTALON . Ak, j s didenybe, nejau dar maža to, kad mes, netur dami nuopeln , gavome iš j s tiek maloni , dabar j s dar norite taip išaukštinti vargš mergait .

DERAMAS. O ne, aš iškeliu tiktai doryb prideram viet . O valstyb , Kuri seniai jau p dinio laukia, Mane priver ia išsirinkt sau žmon : Vertesn s už Andžel neradau.

TARTALJA (dirbtinai linksmai). Valio... Valio... J s didenyb , aš džiaugiuos. J s negal jote geriau išsirinkti. Andžela, aš sužav tas. Pantalone, aš nerandu žodži išreikšti savo džiaugsmui. (šal .) O mirtie, o pragare, keršto!

PANTALON . Brangi dukrele, niekada neužmiršk savo kilm s. Nesikelk puikyb . Kas akimirksn d kok dangui, kuris siun ia mums laim , bet iš kurio ateina ir visos nelauktos b dos. Pakaks. M s valdovas suteiks malon ir leis mums valand l kita pasikalb ti tarpusavy, kad gal iau duoti tau kelet patarim , kelet senojo t velio sp jim . Bet man vis dar atrodo ne manoma...

DERAMAS. Kam dar dvejoti. Štai mana ranka - Ir jei Andžela j priimti teiksis, Jinai mana.

ANDŽELA. Valdove, aš mielai. Aš atiduodu rank , o su ja priimkit Visas mintis ir šird - lig mirties. (Paduoda viens kitam rankas.)

TARTALJA (šal). Aš sprogstu iš pyk io. (Garsiai.) Bet kod l, mylimiausias valdove, j s gaišote tiek laiko ir nepradžiuginot m s anks iau, tik po dviej t kstan i septyni šimt keturiasdešimt aštuoni mergin ?

DERAMAS. Klausykite. Prieš penkerius metus ionai atvyk s magas Durandart Dvi paslaptis padovanojo man. Viena iš j - jums prieš akis. (Rodo statul .)

O kit Dar saugau savo širdyje. Taigi klausykit, - Ši statula turi savyb juoktis Iš moter klastos. Ir ligi šiol Tiktai viena Andžela nemelavo, Tod l aš j išsirinkau. (Andžela labai nustemba.)

PANTALON . Sakyk tu man...

TARTALJA (piktai). Tai ši statula juok s iš Klari s? Vadinasi, mano dukt veidmain ? Jums leidus, einu ir j papjaunu.

DERAMAS.

Palaukit

Klari myli kit . Ši statula
 Žinojo, kad ne man jinai skirta.
 Andžela, nekaltoji balnd le, aš taip jus myliu,
 Taip labai jumis tikiu,
 Jog niekad abejoti nenor iau, nei j s meile,
 Nei ištikimybe.
 O kad rody iau, jog savo šird
 Esu aš pasiruoš s paaukot
 Dorybei j s ir tyriausiam jausmui,
 Š pragarišk stab sudaužau.
 (Išsitraukia špag .)
 Kad niekad ne tar iau jus apgaule.
 (Sukapoja statul .)
 Lai iš man s kiekvienas pasimoko,
 Kaip tarim reikia sunaikint;
 Pavyd - baisi nuoskaud dor žmoni
 Ir priežastis didži nusikaltim .
 Lai dži gauja šiandien visas miestas.
 Tartalija, juk šito j s nor jot,-
 Daugiau nesikankinkit d l dukters.
 Eime uliot. Dar šiandien mes suruošime
 Medžiokl linskm , didel ir tranki .
 Andžela, bažny i !

ANDŽELA.

Su jumis

Einu sumišus ir džiugi, valdove.

PANTALON . Prisiekiu garbe, visa tai atrodo, kaip sapnas. Eisiu parašysiu apie savo džiaugsm kelias eilutes broliui. Nors esu tikras, kad ši naujiena ir taip pateks poni spaud , bet vis d lto noriu pasi sti poni žinel per pono pašto malon .

(Iššina.)

TARTALJA. Mano dukt atstumta. Mano Andžela. Andžela prarasta. Jau iu širdyje nirš , pavyd , garb s troškim , meil , žaizd . Visa tai da mane gyv . Toks žymus žmogus kaip aš: negaliu nusl pti sukr timo, kur jau iu visam k ne. Reikia valdytis. Ir toki valand turiu dar vykti medžiokl - ieškoti pramog . Teb nie prakeikti mano dukt , Pantalon , karalius ir pragaro statula. Aš b siu atidus, toks atidus, kad nutaikysiu akimirk ir atkeršysiu, sugalvosiu tok bais keršt , kokio dar nerod iki šiol nei vienas teatras. Mano ainiai, gird dami pasakojant apie tai, iš siaubo plekštel s užpakaliais grindis!

XII scena

Tartalja, Klari

TARTALJA. Nenaud le, nusikalt le! D l tav s aš netekau viso savo gero, o tu netapai karaliene. Tu pasakei karaliui apie savo flirt su Leandro ir iš karto pražudei save ir mane. Kad tu laim s nereg tum. Kad tave žaizdos su st . Kad tave šunys sudraskyt .

KLARI . Ne, brangusis t ve, prisiekiu, aš nieko nesakiau; tai statula parod , kokia mano širdis.

TARTALJA. Statula ar ne statula, širdis ar ne širdis, bet kas tau leido simyl ti Leandr . Jei neb tum simyl jusi, - neb tum davus progos juoktis stabui, bjauri mergiš ia.

KLARI . Leandro grožis, jo akys, jo dail s žodžiai nedav laiko prašyti leidimo pamilti j , aš n pati nepajutau, kaip j pamilau.

TARTALJA. Kurgi ne. Daugiau tik k vyr vilion m, j gražiais žodeliais, tai labai dažnai simyl si be leidimo, nenaud le.

KLARI . Nebarki man s, t ve, ir jei jau Deramas išsirinko sau žmon , tai pradžiugink ir mane.

TARTALJA. Tave padžiuginti? Už k akipl ša?

KLARI . Išleiskite mane už Leandro. Šiaip ar taip jis dvaro kavalierius, karalien s brolis ir, tikriausiai, dabar bus paaukštintas.

TARTALJA (nirš s). Klausyk. (šal .) niršis mane išduoda. Kas nori keršyti, turi mok ti apsimesti. (Su dirbtiniu švelnumu.) Klausyk, dukrele, neimk galv , k aš ia pasakiau. Aš iš pyk io. Lukter k kol man praeis piktumas. Suprask mane... Aš tave pradžiuginsiu, tiktai nereik skub ti.(šal .) Grei iau papjausiu tave.

KLARI . Taip, t ve, taip, pradžiugink mane.

TARTALJA. Gerai, gerai, o dabar eik savo kambarius ir tuo tarpu nekalb k su manim.

KLARI . Aš klausau, bet leiskit pabu iuot jums rank .

TARTALJA. Taip, taip... pabu iuok mane - bu iuok, kur jau ten... taip... o dabar eik... leisk man ataušti. (Išstumia j .) Grei iau aš tave sukaposiu gabal lius kaip silk , kaip ungur . Dabar, tikriausiai, karalius kalbasi su Andžela... Ak, jau iu, kad sprogstu. Nors galv sienon daužk... Kaip aš pavydžiu... Kaip aš neken iu. Eisiu ir kokia nors dingstim sutrukdysiu. Pasakysiu, kad tuojau prasid s medžiokl .

XIII SCENA

Tartalja, Leandras

LEANDRAS. Sinjore Tartalja.

TARTALJA. Ko jums? Aš vykstu medžiokl . (šal .) Naujas nemalonumas.

LEANDRAS. Kadangi, mano laimei, karalius išsirinko sau žmon mano seser , o j s dukt Klari liko be nieko, aš prašau jos rankos, jei tik j s laikote mane vertu.

TARTALJA (šal). „ Kadangi, mano laimei, karalius išsirinko sau žmonėn mano seserį, o jūs dukterį Klarią liko be nieko.” Koks žilumas. (Garsiai.) Gerai, aš neatsisakau giminystės su jumis. Bet duokite man tris keturias dienas laiko. Dabar aš labai užimtas valstybės reikalais. (šal .) Aš jums parodysiu, kokie tie valstybės reikalai, jei tik šitonas man padės.

LEANDRAS. Ak, brangus sinjore Tartalja, jeigu jau šiandien tokia džiaugsminga diena...

(Pasigirsta medžioklės ragai, suloja šunes.)

TARTALJA. O štai ir signalas, kad prasideda medžioklė. Jo didenybė, tikriausiai, jau ant žirgo. Pasiruoškite ir jūs vykti kartu. Eikite. (šal .) Perkūnas trenktave ir tavo tėtis.

LEANDRAS. Einu. O kur vyks medžioklė?

TARTALJA. Čia, netoli, už miesto vartų. Ron išlupo miške. (šal .) Kur galbūt, man teks riebus laimikis.

LEANDRAS. Tartalja sumišė. Kalba atžagariai, bet jis Klarią stovėjęs ir karaliaus numyltinis; su juo reikia atsargiau.

(Išėina.)

XIV SCENA

Trufaldinas, Smeraldina

TRUFALDINAS. (Išbėgęs, gelb damasis nuo įbesivejančios Smeraldinos.)

SMERALDINA. (Karaliaus atstumta, norinti susitaikyti su Triufaldinu.)

TRUFALDINAS. (Bjaurisi ja, priekaištauja, kam ji neklausė jo ir jo pas karalių. Jis nenori vesti atstumtos, ypač po to, kai statula išaiškino visus jos trūkumus. Matyt, statula atskleidė jos meilės nuotykius, slaptas nuodmes, paslėptas ydas, dirbtinius dantis, spuogus ir kt.)

SMERALDINA. (Sako, kad statula juokėsi tik todėl, kad jinai mylinti Triufaldiną ir tik Brigela privertė ją eiti pas karalių. Ji kankinasi ir dūšauja.)

TRUFALDINAS. (Nepalenkiamas, jis atsisako jos. Seka ginčai ir gudravimų scena ši vikri personažė atlikę juokėsi; Trufaldinas nori išeiti gaudyti paukščių.)

SMERALDINA. (Ketina eiti kartu.)

TRUFALDINAS. (Neleidžia jai.)

Abu išėina pikti ir pasišiaušę.

XV SCENA

eina Deramas su muškieta ant nugaros, o Tartalja su muškieta rankoje.

DERAMAS (ži r damas mišk). Štai ta vieta, apie kuri kalb jau.

(Pasisuka nugara Tartalj . Tartalja taiko jam nugar , pasiruoš s šauti. Deramas atsigr žta. Tartalja skubiai nuleidžia šautuv . Taip kartoja kelet kart , Deramas vis nepastebi nusikalt lišk ministro k sl .)

TARTALJA (veik s sumišim). Taip, tikrai, J s didenybe. Puiki vietel .

DERAMAS. Girait ši laimik ger žada.

(Pasisuka nugara. Tartalja taiko. Deramas atigr žta.)

Gal sim pamedžioti iki valiai.

TARTALJA. (Greitai nugali sumišim .) Žinoma. (šal .) Man dreba rankos. Jei tik man pavyks... ia mes vieni... Aš mesiu j up ...)

DERAMAS. Prisimenu, kadaise šitoj vietoj
Nušoviau elni aš.
(Kaip anks iau, l tai, neskub damas.)

TARTALJA. Žinoma, žinoma. Aš prisimenu. (šal .) Kareiviai pasiruoš . Aš tuoju pagrobui Andžel ir užimu miest .

DERAMAS. Mes ia vieni. Kurgi kiti medžiotojai pradingo?

TARTALJA (nirš s). O jie toli. (šal .) Prakeikimas. Dar bent akimirk ...

DERAMAS (ži r damas j).
Tartalja mielas, ko toks li dnas,
Ir apsiniauk s? Kas, brangus bi iuli,
Jums slegia šird ? Man sunku ži r t
j s graudul . Ne vien kart
J s man pad jote. Taigi nereikia
Sav nelaimi sl pti nuo man s.
Aš visk padarysiu. Štai pris skim,
Atverkit siel . Man tikrai skaudu
Jus li dn , nusiminus matyti.

TARTALJA (šal). Dabar baigta. Lauisiu kitos progos. (Garsiai.) Aš j s nesuprantu, j s didenybe.

DERAMAS. Nereikia apsimesti. Matau aš aiškiai,
Kad j s širdy kažkoki skriaud jau iat.
Pris skit, atvirai pasikalb kim;
Juk aš kaip tikras draugas myliu jus.

TARTALJA. (Atsis da. šal .) Sumaišysiu teisyb su melu, kad jis man s ne tart . (Garsiai.) Sinjore, negaliu nuo j s sl pti, kad manyje kunkuliuoja aistra ir nuoskauda. Štai jau trisdešimt met , kaip aš jums ištikimai ir dorai tarnauju, ir j s žinote, kiek ger patarim aš daviau jums karo ir taikos metu. Kiek kart man gr s pavojus kruvinuose m šiuose, kuri priežastis buvo j s atmestos kunigaikštys s. Aš nesigail jau nei savo kraujo, nei gyvyb s. Žinoma, man buvo atlyginta daugiau, nei buvau vertas, bet jau geriau mirti, negu pergyventi tok žeidim mano jausm jums, kur myliu, kaip pats save. (Apsimeta verki s.)

DERAMAS. Nesuprantu. Kuo žeidžiau aš jus?

TARTALJA. Štai jau penkeri metai, j s žinote mago Durandart s paslaptis. Neži rint vis mano nuopeln , j s man j neatskleid te ir, žinoma, buvote teisus. Bet j s gal jote bent tiek man s pasigail ti ir išskirti iš kit – neišstatyti mano dukters tos užburtos statulos pajuokai ir tuo apsaugoti mane nuo g dos. Aš nesiekiu apdovanojim , nesiekiu didyb s, bet noriu meil s. J s elgesys su manimi ir prakeikto stabo juokas man neišeina iš galvos. Matau, kad j s nelaikote man s vertu pilno pasitik jimo ir nemylite man s. Štai d l ko aš, b damas toks jautrus, mirsiu beverkdamas.

DERAMAS. Tikrai, aš neteiskus buvau, Tartalja!
 J s man tikrai ilgai tarnavot, aš gal jau
 Jums visk pasakyti ir Klari
 Nuo šito bandymo sunkaus apsaugoti.
 Nor damas atpirkti savo klaid ,
 Ir tuo pa iu rodyti, kad jus
 Aš myliu lygiai, kaip patsai save,
 Atskleisiu kit didel stebukl ,
 Baisiausi dovan raganiaus seno,
 Kuri gavau prieš pat jo išvykim .

(Išima iš užan io maž popier l .)

Štai, perskaitykit pats. Tai užkeikimas.
 Tai štai k slepia šios eilut s keistos:
 Betardamas jas prie žv ries negyvo
 Arba žmogaus, j s pats bematant mirsit,
 Bet j s siela, burt paveikta,
 Iš karto pereis negyv k n ,
 Ir k nas tas tuojau gyvent prad s,
 O j s k nas taip ir liks negyvas.

TARTALJA. Kaip? Kaip? Jeigu aš, pavyzdžiui, tuos žodžius išstariu prie negyvo asilo, tai eisiu t padv sus asil , prikelsiu j ir , palik s šioj žem j savo negyv k n , tur siu malonum gyventi asilu? Vargšas Tartalja ! J s didenyb gali juokauti ir man dar labiau užduoti šird . Juk mano gyvyb j s rankoj.

DERAMAS. Palauk, Tartalja, leiski man pabaigt
 Skai iuot šio užb rimo ypatybes.
 Klausykite, kol visk sužinosit.
 Jei, virt s gyvuliu, prie savo k no
 J s v l ištarsite š užkeikim ,

Tai siela v l sugr š j s k n ,
Ir kris ant žem s gyvulys negyvas.

(Atsistoja)

Naudojant šit užkeikim , man
paukšt ir šun teko pereit,
O kartais lavon , tuo b du
Atskleisdavau aš s moksl reng jus,
Vagis, išdavikus, suk ius ir niekšus,
Kurie bausm s teis tos nusipeln .
Juos baudamas griežtai ir netik tai
Valstyb apvaliau. Ir štai šiandien
Jo gali perduodu Tartaljai.

(Duoda burtažod Tartaljai)

Dabar mes juo naudosis s išvien.
Prašau šias eilutes gerai išmokti,
Ir nebekaltinti man s daugiau.

(Apkabina j .)

TARTALJA. (šal). Jeigu tai teisyb , man atsiveria kelias keršyti, ir aš dar atgausiu savo Andžel . (Garsiai.) Valdove, atleiskite man už tai, kad buvau jums neteisingas, bet tai vis iš didel s meil s. Ši paslaptis - didis j s pasitik jimo ženklas. Leiskite man ... (Nori klauptis ant keli .)

DERAMAS. Ne, stokite. Gerai žinau, brangusis -
Seniai Leandr myli j s dukt .
Sal pilis bus geras kraitis jiems,
Tegul Leandras tuokias su Klari e.
Taip išperku aš savo kalt jai.

TARTALJA (šal). Ak, brangioji Andžela vis man neišeina iš galvos. (Garsiai) O, mano dosnasis pone, kaip aš atsilyginsiu už tiek maloni !...

DERAMAS. Na, tuš ia j . Išmokit mintinai
T bais užkeikim , ir eime
Kitur. ia nieko gero nesimato.

(Iššina)

TARTALJA. (Išskleidžia popieriuk , eina paskui karali ir miks damas skaito š Merlino Kokajaus dveil .)

Kra kra trif trif not sgnieflet
Kanatauta riogna.

Prakeiktos eil s. Baisiai sunkios, bet gal b t man pravers.
(Iššina.)

XVI SCENA

Už scenos gird ti medžiotoj , Pantalons, Brigelos, Leandro balsai ir rag skardenimas. b ga lokys, kur vejasi min ti žmon s, apsiginklav muškietomis.

BRIGELA. (Šauna lok , bet šis nub ga tolyn).
Tik vanden išak jau. Dabar j s eil , sinjore Pantalone.

PANTALON . A, pro šal !Na, saugokis ! Dabar aš. (Šauna lok , kuris b ga už scenos).

BRIGELA. Bravo ! Bet jis skuodžia tolyn, sinjore Pantalone .

PANTALON . Matyt, skiltuvas sudr ko, sinjore asile. Na, s nau, sukrusk. J dar gali pavyti kulka: tavo eil .

LEANDRAS. (B ga t pus , kur dingo lokys.)
Mano, mano ! (Šauna.)

PANTALON . Mano, mano! Bravo, paršeli. O jis lekia, tartum velni nešamas.
LEANDRAS. Jis sužeistas. Jis sužeistas.

PANTALON . Sužeistas ! Kur gi ne ! Vyru iai, dabar j s.
(Du medžiotojai šauna)

BRIGELA. Asilai. Šun nušov .

PANTALON . kaln , kaln , pakriauše, einam tiesiai. Brigela, tu eik iš tos pus s.
Leandrai, tenai ! B kit, gyviau !

(Išlaksto visas puses.)

XVII SCENA

Deramas. Tartalja.

DERAMAS. Gird jote? Kaip tratina aplink ! ia nieko nematyti.

TARTALJA. Maniau, kad rasiu nušaut bent kok raganos . Tolumoj matau medžiotojus. Jie už jo už kalvos.

DERAMAS. (Ži ri tolumon.)
Paži r kit
ionai du elniai b ga iš girait s,
Grei iau, grei iau už medži !
(Slepiasi.)

TARATLJA. Po velni , kokie gražuoliai. (Slepiasi kitoje pus je)

(b ga du elniai. Deramas eina iš vienos pus s, šauna iš muškietos ir paguldo vien elni . Tartalija eina iš kitos pus s, šauna iš muškietos ir paguldo kit .)

TARTALJA. Bravo, j s didenybe !

DERAMAS. Nuostabu!
Mums laim šypsosi. Brangiai Andželai
Tuos elnius dovanosiu.

TARTALJA (šal). Puiki mintis ! Jeigu tik man pavyks, aš atkeršysiu už skriaud . Tu nebematysi mano Andželos ! Pam ginsim ! (Garsiai.) Valdove, štai du negyvi elniai.

DERAMAS. Taip, tikrai -
Jie negyvi.

TARTALJA. O jeigu jau mes ia vieni ir kit medžiotoj nematyt, tai kod l negal tum m išbandyti t eilu i ir, pasivertus elniais, nuliuks ti ant anos kalvos ir pasig r ti gražiu reginiu? Tik trumpam, tik trumpam. Teisyb pasakius, man tas stebuklas atrodo ne manomas. O taip norisi j pamatyti, kad aš tiesiog degu iš nekantrumo.

DERAMAS. Kod l gi ne? Mes, aišku,
Tai galim padaryt. Ir pamatysit,
Kad tai tiesa. Prieikite prie elni
Ir tarkite t bais užkeikim ,
Už vis kit atsakau.

TARTALJA. (Sumiš s juokiasi.) Che - che... cha - cha... J s didenybe, man kažkaip baugu, che - che... cha - cha... palaukit truput l ... aš bijau... cha - cha, cha...

DERAMAS. J s bijot?
Pilnai aš sutinku, kad mano žodžiais
Nelengva patik t. Gerai, aš pirmas.
O j s prie kito elnio sukalb kit
Savas eiles ir sekite mane.

(Atsistoja prie vieno elnio ir ištaria burtažod .)

Kra kra trif traf not sgnieflet
Kranatauta riogna.

Kalb damas eilutes, Deramas pamažu lenkiasi ir pagaliau krinta negyvas. Elnias atgyja, pasuka galv Tartalj ir greitai išb ga.

TARTALJA. O, stebukle ! Aš pritrenktas. B k vyras, Tartalja ! At jo valanda, kerštas vyko, aš laimingas. Aš pereisiu karaliaus k n ir Deramo vietoje valdysiu karalyst , ir Andžela, kuri aš dievinu, bus mano. Bet, kažin ar per jus jo k n , aš nepasiliksiu miknius? Nenor iau, kad mane pažint . Antra vertus, jei b siu karalius, ko man tada bijoti? Negaiškim laiko.

Tartalja eina prie Deramo k no, bet t akimirk , kai jis nori ištarti užkeikim , suskardena ragai, pasigirsta balsai medžiotoj , kurie b ga, vydami lok . šsigand s Tartalja slepiasi. Medžiotojai nusiveja lok tolyn. Tartalja gr žta prie Deramo, pasako eilutes “Kra, kra ir t.t.” ir krinta negyvas. Deramo k nas atgyja.

XVIII SCENA

Tartalja vienas

TARTALJA. Tegul Deramas lieka su savo nelaime...(Miksi.) Ak, prakeikta kalbos yda, tu vėl mane persekioji. Gana. Dabar aš - karalius. Karalystė ir Andžela mano. Ko man bijoti? Kas už mane laimingesnis? Aš sugebėsi atsikratyti visais pavojais ir nekenkiamais žmonėmis. (Kreipiasi mirus Tartalja.) O tu, mano kėne, lik negyvas, kad karalius, kuris dabar virto elniu, negalėtų tavimi pasinaudoti ir pridaryti man nemalonumų dvare. (Kardu nukerta lavonui galvą, o kėnė meta kėmus.) Pasilik už to kėmo, vargšas mano kėne. Aš tavo likimui nebeturiu ko pavydėti. (Žiūri sceną.) Štai karaliaus ministrai ir medžiotojai. Jie reikia būti griežtam. Pirmiausiai reikia nudėti elnį, kuriame dabar prisiglaudusi Deramo siela. Tuo reikia pasirinkti pirmiausia, nes jis dar gali man privirti košę. Aš pernelyg gerai maniau kė gali tas "Kra, kra trif trif". Kai bus nudėtas elnias, man nieko nebereikės bijoti.

II VEIKSMAS

CHORAS.

Durandartė ir choras.

I SCENA.

PANTALON ; Leandras, Brigela, medžiotojai, Tartalja Deramo pavidalu. Eidami visi žemai lenkiasi karaliui, kuris laikosi perdėtai išdidžiai.

TARTALJA. Greičiau, ministre, greičiau. Jie buvo du elniai. Vienas, kaip matote, aš nušoviau, o kitas nubėgė į pusę. Aš noriu, kad jis būtų nušautas. Kas jį nušaus, gaus viską, ko tik paprašys. Eikit su manim.

(Išėina.)

PANTALON . Gyviau, vyruokai, gyviau ! Tarnaukit jo didenybei.

LEANDRAS. Aš jau tuo pasirinksiu. Jei nušausiu elnį - paprašysiu už atpildą Klari s.

(Išėina.)

BRIGELA. Išgrauš ! Išgrauš ! Būkit ramus, tai baigsis, kaip istorija su lokiu, kuriam niekas nė užpakalė ne drėskė.

(Išėina.)

(Už scenos skardena ragai, aidai šūviai, balsai šaukia: " Jie, jie jįsai". bėga persigandę Elnias.)

PANTALON . Aš ! (Šauna pro šalį).

LEANDRAS. Aš ! (Šauna pro šalį).

TARTALJA (nūnė s). Asilai !

II SCENA

Tie patys ir senas kaimietis

Iš scenos gilumos, pasiramstydamas lazda, eina senas kaimietis.

TARTALJA. Sakyk, seni, ar nematei kuri pus nub go elnias?

SENUKAS. Aš jo nema iau.

TARTALJA. Ak, nematei? (Baisiai nirš s). B kit visi prakekti! Nenaudingas seni, tu man už visk užmok si ir neb si daugiau šiam pasauliui našta.
(Šauna iš pistoleto ir pataiko sen .)

SENUKAS. O Dieve, aš ž stu ! (Miršta.)

LEANDRAS (šal). Iš kur toks žiaurumas?

BRIGELA (šal). Aš greit mausiu iš ia.

PANTALON (šal). Kas ia dabar? Ar tik jis negirtas? (Garsiai.) J s didenybe, kas suk l j s pykt ? Gal jums kas skauda? Kas jums?

TARTALJA. Ei, j s, atstokit, o jei ne, aš sugeb siu atsikratyti ir visais kitais. Šiandien jau v lu, bet rytoj visi b kit pasiruoš . Apsupkit š mišk , aš noriu, kad elnias b t nud tas bet kokia kaina. Paskelbkite, kad kiekvienas, kas ras elni su balta žyme kaktoje, gaus dešimt t kstan i cechin . Bet kurgi Tartalja ? (Miksi).

PANTALON (šal). Aš mirštu ; jis pavirto šunimi ! Aš jo nebepaž stu. Jo net balsas pakito, miksi taip , kad bjauru klausytis.

TARTALJA. Aš klausiu, kur Tartalja? K j s pasak te apie Tartalj ?
(Miksi).

PANTALON (persigand s). Nieko, nieko. Juk Tartalja buvo su jumis, j s didenybe !

TARTALJA. Taip, bet aš seniai pasime iau su juo.

LEANDRAS. Miestas ia pat, jei jis dar ne mieste, tai tikriausiai joja tenai.

TARTALJA. Taip, taip, bet aš žinau, kad jo visi neken ia už tai, kad aš j myliu ir nenor iau, kad j ištikt kokia nemaloni istorija.
(Aiškiai miksi.)

PANTALON (šal). Po velni , kaip jis miksi !

TARTALJA. (šal). Ta yda mane persekioja... Aš nenor iau... Bet ko gi man bijoti? (Garsiai.) Medžiotojai, paimkit nušaut elni . Noriu padovanoti j savo brangiai Andželai, nebesulaukiu, kada gal siu j apkabinti. Tegul rytoj visi b na pasiruoš .
(Išaina.)

LEANDRAS (Brigelai). O jei aš būčiau nušovęs elni, Brigela, tai jau dabar galėčiau prašyti Klari iš rankos.

(Iššina).

BRIGELA. Tam vyrui tik meilė galvoje.
(Iššina.)

III SCENA

Deramas - Elnias

DERAMAS. Dangau! Gyvybė man tu dovanojai,
D koju tau ! Bet varge, varge, mano !
Kuo aš tapau? O ką daryti man?
Už drąsą protą, išdidumą
Likimas elnių pavertė mane.
Medžioklė ir skalikų užvaikytam,
Visur man grėšia mirtini pavojai.
Žolė bus mano maistas, mano guolis -
Kietoji žemė, gairinama vėjo,
Bet nedidelšito aš verkiu ir graužiuos:
Nedorėlio ministro apgauta,
Andžela mano pavadinis dar šiandien
Savuoju vyrų bjaurė išdavikė,
Kur per apgaulė manimi pavirto.
Štai nuo kokios minties man stingsta kraujas !
(Pastebi senuko kūną .)
Bet ką aš čia matau? Negyvas senis!
Padėk man burtai pereiti jį .
Gal būt, tada kaip nors aš rasiu būdą
spėti savo brangią Andželę .

(Sustojęs prie senuko lavono, taria užkeikimo eilutes. Elnias krinta negyvas, senukas atgyja.)

IV SCENA

Atgijęs Deramas gauna senuko išvaizdą su lazda.

DERAMAS. Dangus man padeda. Žmogum visai tapęs,
Aš keršyt galimybė visai turiu.
(Žiūrėdamas savo atvaizdą upėje.)
Taciau kieno šis atvaizdas upely
Toks senas ir bjaurus? Čia aš, Deramas?
Bet kurgi aš? O Dieve ! Aš - Deramas?
Ką aš pavirtau? Ministre, niekše!
Tai šit kaip man atsidėjo
Už tau kadaise suteiktas malonės.
Iš skurdo ištempčiau tave, kaip aklas
Tik jau tavimi. Dabar prakeikiu
Tą dieną, kai tau paslaptį lemting
Atidengiau. Tai tavo patyrimas,

žym s tavo nuopelnai valstybei
 Mane apgavo, ir tiktai dabar
 Matau, kokia baisi niekšyb ,
 Koks purvas tavo širdyje slyp jo,
 Andžela mano nelaiminga,
 (Susikrimt s.)
 Gal b t, dabar tu gl byje to niekšo,
 To išgamos...
 (Nori eiti.)
 Aš b gu pas tave,
 r mus eisiu aš... Pas savo žmon .
 (Sustoja.)
 Bet k daryt? Ar patik s jinai,
 Kad aš Deramas, jeigu šitas niekšas
 Pavirt s manimi, jos vyrų tapo?
 O jei Andžela tuo ir patik s,
 Kad aš - Deramas, o jisai - pl šikas,
 Tai ar pamils jinai š bjaur sen ,
 Atst mus mano grož nuo sav s?
 Juk moterims svarbiausia išor ,
 Ir gali b ti taip, kad k no grož
 Ji už taurum vertina labiau.
 Ta iau dr sos, Deramai ! Gal Andžela
 Ne tokia. G stan ias j gas sukaup s,
 Pas j r mus nukeliausiu tiesiai.
 Mirtis palauks, o gal dangus pad s man.

V SCENA

Trufaldinas vienas, Durandart - Pap ga

Trufaldinas eina su tinklu ant kaklo ir vairiais paukš i gaudymo rankiais nešinas. Apži ri vietov , randa, kad ji tinkama statyti sparnuo iams raizgus. Pamato nušaut elni , apži ri j , pastebi jo kaktų balt žym , atsimena, kok atlyginim žad jo karalius ir dži gauja, kad taip gerai prasideda jo medžiokl . Stato tinklus, pasipiktin s kalba apie skriaud , kuri patyr iš Smeraldinos. Prisimena dovanotus jai paukš ius. Tvirtina, kad nebenori jos žinoti. Kalba tyliai, kad nenubaidyt paukš i . Pastat s tinkl , pasitraukia šal . Viliodamas paukš ius, groja vairiomis d del mis ir visokiais juokdario instrumentais, atitinkan iais komišk jo vaidmen . Pastebi Pap g , kuri yra burtininkas Durandart . M gina j pagauti savo tinklu. Švilpauja, išdarin damas grimasas, kol visai nusikamuoja. Pap ga pati eina tinkl . Nudžiug s Trufaldinas b ga prie jos, pagauna ir patupdo didel narv . Pap ga prabyla j balsu, pam gdžiojan iu pap gos bals .

DURANDART . Trufaldinai !

TRUFALDINAS. (Nustemba, rodo išg st , jis nežino kas kalba. Apsižvalgo, pamato Tartaljos k n ir galv . Dar labiau išsig sta: ar tik ne numir lis j šaukia? Nori susid ti tinklus ir b gti.)

DURANDART . Nebijok, Trufaldinai !

(Trufaldinas supranta, kad balsas eina ne iš lavono pusės. Taria, kad kalba paprasta. Mergina kalbinti ją prastais žodžiais: “paprasta - kvaiša” ir t.t.)

DURANDART . Nunešk mane r mus karalienei !

TRUFALDINAS. r mus Karalienei?

DURANDART . Taip, taip. Tu bisi turtingas, turtingas, turtingas.

TRUFALDINAS. (Nustebęs, sumišęs, išsigandęs, nudžiugęs. Nori paimti viską iš karto - elni, narvą, tinklus. Pasišaukia du kaimiečius, liepia užkelti jam ant pečių elni ir eiti kartu, žadamas gausiai atlyginti jiems už vargą. Skubiai renka savo mantą. Užsimena, kad nuneš miesteliniams apie rastą Tartaljos lavoną.)
(Išeina)

VI SCENA

Romas. Tartalja Deramo pavidalu. Andžela. Tartalja eina paskui bėgančią nuo jo Andželę. Jo manieros grubios, netašytos, jis nuolat miksi ir tyliai keikiasi.

ANDŽELA (liūdnei).
Nereikia! Pasitraukit!

TARTALJA. Po velni,
Iš kur toks pakitimas, balandėle!
Kodėl tokia liūdnei? Jau valand
Tušiai prašau išjūsų iš meilumo.
Gal protas pasimaišė jums, ar ką,-
Neduodat man net rankos palaikyti.

(Kol Tartalja per dėtai svariai sako šiuos žodžius, Andžela dūmiai žiūri į jį ir gestais rodo nustebimą, ypač, kai jis pradeda miksit.)

(šal)
Ji žiūri, tartum būtų mane pažinus.
Negali būti!
(Garsiai.)
Na, pakaks, brangioji,
Kur jūsų pirmykštė meilė?

ANDŽELA (susijaudinusi).
O, Deramai,
Nepykit, atvirai jums pasakysiu.
Daugiau nebegaliu kentėti...

TARTALJA. Kalbkit,
Sakykit viską drąsiai, po velni.

ANDŽELA (atšokdama).
Valdove, abejonų prieštarings
Mane kankina. Aš nebematau

Deramo jumyse.

- TARTALJA. Kas atsitiko? Kaip?
Kod l?
(šal .)
Koks velnias ia dar kiša koj ?
- ANDŽELA. Aš nežinau.
(Ži ri šal .)
J s, rodosi, tas pats.
Toks pat gražus ir veidas j s, ir k nas,
Taip mano mylimas karštai, bet aš
Nebepaž stu j s gest ,
Surast nebegaliu jausm ir žodži ,
Ir pol kio minties, ir kv pimo,
Kurie taip sužav jo mano šird ,
Kad privert atskleisti savo meil ,
Sužadino troškim b ti
Jums mylima, ištikima žmona.
Atleiskite, valdove. Jus myl jau
Ne vien tiktai už j s k no grož .
Mane vis labiausiai sužav jo
Prakilnios, taurios j s mintys,
Laki vaizduot ir rami didyb .
Kaip j s sielos grožio atspindžiai.
Deja ! Dabar nebegaliu j rasti,
O gal tik rodos man, kad nerandu.
(Verkia.)
- TARTALJA (šal).
Ar gali b ti, kad karaliaus k ne
Nesu aš karali panašus?
(Garsiai)
Neverkite, Andžela, mano meile.
- ANDŽELA. Kadaise jums patiko atvirumas,
Tad jums aš atvirai ir pasakysiu,
Kad jei ankš iau pama ius b iau,
Koks j s dabar, tai b iau jums pasakius:
(Išdidžiai)
Nemyliu ir neb siu j s žmona.
- TARTALJA. Nustokit, tai it liguista vaizduot ,
Koks nors eilinis nerv sutrikimas,
Arba isterika kokia. Nurimkit,
Brangioji mano! Daktaras ateis,
Nuleis jums krauj ...
- ANDŽELA (piktai).
Taip, turb t teisus j s,
Aptemo protas man. Bet viena aišku:
J s jau ne toks, koks buvote kadaise.

Tad leiskit, leiskit ! Aš turiu išeit,
 Man reikia išsiverkti ligi valiai.
 Gal ašarose praž t surasiu.
 (Išeina.)

TARTALJA. Taip, aš tikiu. Tikiu tvirtai, brangioji,
 Liga praeis, pamilsit v l mane !
 (Lik s vienas.)
 ia reikia ištvėrm s. Mano aistra
 Liepsnoja. B siu iš pradži meilus
 V liau prad siu prievart naudoti.
 Paskui jau kerštas seks. Nuod surasim.
 Dabar žiauriu turiu aš d tis,
 Ir tuo vis pirma j bauginti,
 Prieš j , suprantama, vaidinti šveln ,
 Kad mano meilei nusilenkt ji.
 Juk aš valdovas. Sunaikint mok siu
 Visus, kurie išdr s man prieštarauti.
 Šimtus aš kal jimus sugr siu,
 veiksiu j arba išpjasiu juos !

VII SCENA

Tartalja, Klari

KLARI . Valdove, aš maldauju teisingumo !
 (Graudžiai verkia)

TARTALJA. Kas jums, Klari e?

KLARI . Mano t v rado
 Medžiotojai girait je prie miesto
 Negyv , nukirst kardu.

TARTALJA. Vargšele !
 Man gaila jos. Kaip, k pasak t j s?
 Kokia nelaim ! Niekšiški žudikai
 Man išpl š doriausi patar j ,
 Bet kas gi jie? Aš taip ir pagalvojau,
 Kai dingo bemedžiojant jis staiga.
 Visi jo nekent ... Bet kas nužud ,
 Sakykit man?

KLARI . Žudik nieks nemat .
 Žinau tik vien , kad n ra pasauly
 Dukters, nelaimingesn s už mane.
 (Rauda)

TARTALJA. (Sujaudintas neju iomis rodo švelnumo gest , nori j apkabinti, bet susilaiko ir kalba šal .)

Mane ji sugraudino. Aš galčiau
 Jai paslapt išduot, bet trūksta ryžto.
 Neverkite, Klari, e, aš pakeisiu
 Jums t v. Ir prisiekiu jums šventai,
 Kad už gyvybę dorojo ministro
 Krauju bus užmokėta. Aš surasiu
 Žudiką. O dabar jūs galite eiti.

KLARI . Klausau, o b krite globėjui mano !
 (Verkdama išeina.)

VIII SCENA

Tartalja, Pantalon , Leandras

LEANDRAS. Valdovė mės Deramai, skaudži žini
 Turiu pranešti jums giliai nuliūdusi...

PANTALON . (Greitai.)
 O jūs didenybe... Jūs didenybe... Vargšas Tartalja...

TARTALJA. (Išdidžiai)
 Žinau... Tartalja, nelaimingasis.
 Biūlis mano. Bet sakykit, kas
 Siaubing žini atnešė dvar ?

PANTALON . Trufaldinas, karališkasis paukščių gaudytojas, jūs didenybe. Jis
 sako, kad sargšas nukirsta galva kaimyniniame Ron išlapo miške, ant pernykščių spygli
 krūvos.

TARTALJA. Sargyba !
 (Eina keletas sargybinių .)
 Gerbiamo ministro kėnas
 Nedelsiant atiduokite sudėgint,
 O brangius pelenus supilkite urnon
 Ir mano kambariuosį pastatykit,
 Su juo aš nesiskirsiu. Ir per amžius
 Tegū garbė to vyro neužgesna.
 Aš sakau suimti Trufaldin
 Ir tuos, kurie medžioklė buvo šiandien.
 Leandr , Pantalon nuginčiuoti
 Ir bokšte užrakinti. Aš galvoju
 Nuo jūsų rėstų tardym pradėti.

LEANDRAS. Atimti ginklą iš manęs?

PANTALON . Ir iš manęs, jūs didenybe?

TARTALJA. (Sargybai)
 Taip, vykdyt !

Žinau, aš, kad dvariški širdys pilnos
 Kl stos ir išdavyst s. J s, Leandrai,
 Myl jote jo dukr , man gi aišku,
 Kad jis neb t niekada sutik s
 Klari s rank atiduoti jums.
 O tu gi seni... Mano meil s jam
 Atleisti negal jai. Marš, bokšt !
 Jei b sit nekalti, aš jus paleisiu.
 (šal)
 Tas elnias vis man r pi. Bet rytoj
 Jam galas bus. Pavyko man dabar
 Pašalinti pa ius stipriausius priešus.
 Dreb k, Andžela ! Sostas mano bus !

LEANDRAS. O vargas man ! Pradingo visos viltys !..
 (Išeina sargybos apsuptas.)

PANTALON . Tai pirmas kartas, kai aš kalinamas, b damas jo didenyb s
 ministru. Bet dangus rodys mano nekaltum !
 (Išeina sargybos apsuptas.)

Dvaro sal

*Gilumoje matyti dielis narvas su pap ga. Narvas turi b ti pastatytas ant stalo ar
 ant kito daikto, kuris palengvint sekan ius pasikeitimus.(Deramas - senis eina
 nusikamav s, baugiai žvalgydamasis)*

DERAMAS. N ra j g daugiau. Paskaudo kojos
 Dvare, kur aš karaliumi buvau,
 Dabar kiekvieno privalau bijoti -
 Ministro ir žemiausio iš tarn ;
 Ir slankioju slap ia. Vos nesudrask
 Man s beeinant buv mano šunes.
 Žmonos štai kambariai. O, kaip nor iau
 Andžel pamatyti ir jai vienai
 Papasakoti visk . O dabar
 Man reikia sl ptis, jinai supras
 Mane išklausius.
 Bet jei ji mano žodžiais netik s?
 O, varge, kas gi dr st j pasmerkti?
 (Slepiasi. eina Andžela.)

ANDŽELA. (šal .)
 Tartalija jau mir s. T vas gi
 Ir brolis kali bokšte. Kas ia daros?
 Koki keistybi ir žiaurum teks man
 Patirti dar iš vyro? Aišku viena,
 Jau jis ne toks, koks b davo anks iau!

DERAMAS. (eina jai už nugaros)
 Andžela, štai !
 (Ži ri scen)
 Bet, ak, pikta lemtis!

*Ateina tarnas, jis sugriaus mums viską .
(slepiasi)*

IX SCENA

Trufaldinas, Andžela

eina Trufaldinas, prisistato paikai meilikaudamas. Sako, kad atėjus pareikšti jai savo pagarbos ir kad išdrįs tai padaryti, žinodamas, kad ji taip didžiadvasiškai vertinanti menkus jo nuopelnus, ir norės padovanoti jai itin retą daiktą ir t.t.

ANDŽELA. Ak, Trufaldinai, man širdy dabar
Visai kas kita, ir visai nerūpi
Nei dovanos, nei pokštai. Eik iš čia!
Ką atnešei? Palik mane ramybėje!

TRUFALDINAS. (Sako norės jai padovanoti Papugą, paaišniausią, paiausiausią iš tų, kurios kada nors yra baigusios Seminariją; kad jis jau atnešęs ją iš kambario ir tik laukia signalo teikti ir t.t.)

ANDŽELA. Lauk nešdinkis kartu su ta Papuga,
Ak, tarnekyrus! Kaip nusibodai.

TRUFALDINAS. (Aiškina jos didenybei, kad ta Papuga iškalbingiausia už visas pasaulio moteris. Kreipiasi Papugą, norėdamas priversti ją kalbėti. Kalbina ją taip, kaip prasta kalbėti su papugomis, kreipiasi karalienę, prašydamas ją pasiklausyti. Vėl kreipiasi Papugą. Erzina ją. Ši vis nieko neatsako. Trufaldinas siunta, grįsina Papugai ir maldauja karalienę, kad ji klausytųsi, kreipia vairius kvailus pokštus.)

ANDŽELA. Išėik, sakau, dar kartą, o jei ne
Tave išmes aikt iš balkono.

TRUFALDINAS. (Kreipiasi Papugą. Prakeikia ją. Tai tokios, es tos g ryb s, kurios jam pažad jusi už tai, kad ją padovanosi s karalienei? Ir t.t.)

X SCENA

Tie patys ir sargybinis

SARGYBINIS. Atleiskite, sinjora...

ANDŽELA. Kojums čia?

TRUFALDINAS. kreipiasi karalienę, maldaudamas, kad ji nesikaršiuot. Tai es s, tikriausiai, tas asmuo, kur pasiuntęs karalius užmokėti jam dešimt tūkstančių cechin už tai, kad jis, jo didenybės sakymu, drįsiai nušovęs elni su balta žyme.

SARGYBINIS. Karaliaus sakyta Trufaldin
Kal jiman mest. Mat sklinda gandas,
Kad jis yra Tartaljos nužudikas.

Prašau atleisti man. Marš, apgavike.
(Griebia j už rankos.)

TRUFALDINAS. Tai toks pažad tas atlyginimas, ir t.t.

ANDŽELA. Kaip ! Mano kambariuos? Tai negird ta !

SARGYBINIS. Karalius taip sak . Marš, kvaily.
Dabar ne laikas maivytis. Eime.
(Tempia j .)

TRUFALDINAS. (Pyksta ant pap gos, ant karaliaus, ant karalien s, ant elnio; išeina verkdamas su sargybiniu.)

XI SCENA

Andžela, Deramas – Senis

ANDŽELA. Did ja priespauda. Aš nelaiminga !
Aplink vieni vargai, nelaim s vienos,
Nuo j tiktai mirtis išgelb t gali.
Brangusis t ve ! Mylimas bro lau !
Kuo j s kalti, kad priemies io girait j
Tartalja nužudytas, ir kad aš
Karaliaus nebemyliu, kaip myl jau.
(Verkia.)

DERAMAS (už scenos).
Neverk, žmona brangioji mano,
Neverk ir neraudok !

ANDŽELA (nustebusi ir išsigandusi).
K aš girdžiu?
Karaliaus balsas.

DERAMAS (už scenos).
Taip, ia aš kalbu,
Aš - tavo vyras, o širdie skaisti !

ANDŽELA (dar labiau nustebusi).
Iš kur ? Ir kaip? Gal b t pap ga ia !...

DERAMAS (eidamas ir tiesdamas dreban i rank Andžel).
Man s nesibijok ir nepaniekink,
Brangioji, aš tav s meldžiu !

ANDŽELA (sumišusi ir susijaudinusi).
Ak, seni, tu !
K tu kalbi! Kas toks esi? Iš kur tu?
Išeik tuojau iš ia, o išdavike !
(šal .)

Žinau, jis sigavo ją slapta
 Klausyt, ką aš kalbu, kad visk
 Paskui pranešt nirštaniam Deramui,
 (Garsiai.)
 Išeik, seni, lauk, jei ne - pašauksiu...
 (Nori pašaukti tarnus.)

DERAMAS. Nereikia... Išklausk manęs, Andžela !
 (šal .)
 Neveltui aš bjaurus jai. Niekada ji
 Deramo manyje neatpažins.
 (Garsiai.)
 Sakyk man, ar šitam bjauriam paveiksle
 Tu nieko artimo sau ne žiuri?
 Ir viskas tau šlykštu?...

ANDŽELA. O koks tu kvailas !
 Ir ką šneki jai seni ! Ko tu nori?

DERAMAS. Taip, kvailas, tu teisi. Sakyk man, džiaugsme,
 Ar tu nepastebėjai? Kad karalius
 Nuo šiandien ryto pasikeitęs?

ANDŽELA (nustebusi).
 Dieve !
 Kaip man suprast tave? Nelaimingasis,
 Kieno vardu mane tu klausinėjai?

DERAMAS. O taip, aš nelaimingas ! Bet, brangioji,
 Ar atmeni tu, kaip Deramas šiandien
 Sudaužė stabą, kuris turėjo gali
 Iš moterų klaidos ir melo juoktis,
 Kad niekados Andželos ne žeišt
 Jis tarimais? O po to pridūrė :
 Prieš penkerius metus man Durandart
 Dvi paslaptis didžias padovanojo.
 Viena jūštai, o kitą dar slepiu.
 Ar atmeni?

ANDŽELA (nustebusi dar labiau).
 Tikrai, jis taip pasakė .
 Bet tu iš kur žinai. Ak, vargas man.
 Mane kamuoja keistos abejonės
 Ir varsto širdį .

DERAMAS (šal).
 Ji abejoja.
 Tai išganingos abejonės.
 (Garsiai.)
 Ar meni tu,
 Kad šiandien tavo mylimas Deramas,

(Suduoda sau kr tin .)
 Deramas tavo su tavim kartu
 Juokavo iš mažy io apgam lio
 Viršum kr ties, sakydamas, kad jis
 Tav jam grožiui kenkia?

(Andžela klauso vis labiau steb damasi.)

(Verkdamas.)

O likimas
 Užd jo tokius ženklus tavo vyrui?
 Kad net žmona jo atpažint negali.
 Ir vaikšto jis pasen s, nelaimingas,
 Netek s ir tarn ir karalyst s.
 (Verkia.)

ANDŽELA (eidama prie jo).

K tu sakai? K aš girdžiu, seneli?
 Palauk ! Palauk !

DERAMAS (sukaupdamas j gas).

Andžela, paklausyk...
 Suteik j g , dangau, kad aš gal iau
 Jai ties pasakyt... Andžela, štai:
 Deramas tavo šito senio k ne,
 O mano k n burtais nuostabiais
 Užvald sau Tartalja, išdavikas !
 Aš juo kadais per daug pasitik jau.
 Už mano ši silpnyb praž ting
 Dabar mes amžinai kent t tur sim.

ANDŽELA.

Negali b t, senuk, negali b ti,
 Kad vykt šitokie pasikeitimai !

DERAMAS.

O jeigu tu manim nebetiki, brangioji,
 Jei nebemyli - nužudyk mane,
 Tegul bent ši baisi, sunki nelaim
 Neprislegia man s nauja kan ia.
 (Verkia.)

ANDŽELA.

Tai mano vyro, tai Deramo balsas,
 Paž stu jo taurius jausmus ir dvasi ,
 Maišting ir nelaimi nepalaužt .
 Deramas, taip. J s esate Deramas !
 (Ima j už rankos.)

DERAMAS.

Tai tu mane dar myli kaip anks iau?
 Ir mano išvaizda tav s nebaido?
 Kokia nepaprastai kilni širdis !
 (Verkdamas bu iuoja jai rank .)

ANDŽELA. Bet kaipgi, j s šiame bej giam k ne,
 O valdo mus Tartalja nebegyvas,
 Sudegintas ant laužo neseniai?
 Kokie stebuklai ! Man sunku suprasti !
 Tik savo nerim jau suprantu:
 Vadinasi, nujau iau, kad j s sielos
 Pirmykš iam k ne neb ra daugiau.

DERAMAS. Neverk, brangioji, nes nuo tavo skausmo,
 Nelaim mano darosi sunkesn .
 Ar šitas niekšas, tap s manimi,
 Tav s, mieloji... ne, apie nelaim
 Daugiau man nekalb k... ir jeigu, lemta
 Man b t auka žiauraus apsirikimo,
 Gyvenki, mylimoji, jei gali,
 Ta iau Deramas tavo turi mirti !
 Išgelb k nuo kan i mane, užmušk !

ANDŽELA (beviltiškai).

O b k ramus ir abejot nedr sk -
 Besielio tavo k no man nereikia.
 Aš j atst miau. t žio pagautas,
 Ministras - išdavikas sauvaliauja.
 Ir mano t v , ir nekalt brol
 sak bokšte uždaryti jis.
 Visiems gr sina jis... Bematant b gu
 Paskebt žmon ms t baisi išdavyst ,
 Tegu krauju apmoka savo kalt
 Tasai žudikas !

DERAMAS. Meile mano, stok !
 Taip viskas gali ž ti. Kas patik t
 Tokiom kalbom. Tik tavo sumanumas
 Yra viena vienint l viltis.
 Bet ia kažkas ateina, kuo skubiausiai
 Mes pereikim slapt kabinet .
 Ten visk tu išgirsi. Sužinosi,
 K aš esu suman s, o Andžela,
 Geriausias kerštas - tavo meil man.
 Aš ja tikiu.

ANDŽELA. O, jei tik mano meil s
 Tereikia, tai ta valanda arti,
 Atkeršysim ir b sime laimingi.
 (Iššina.)

XII SCENA

Nedidelis kambarys

Brigela, Smeraldina

BRIGELA. (B ga nuo j persekiojan ios Smeraldinos.)

Tu man taip kyr jai, kad net gerkl j kartu. Gird jau, kad sargybinis man s ieškojo ir nori kišti kal jim . Tai gali suprasti, jog man dabar kas kit r pi, ne tavo kvailiojimai. Reik t tau keliu užpakal ir pro duris. Ar velnias tave aps do ar k ?

SMERALDINA. Taip, taip, išdavike, tavo tuštyb mane pražud . Tu užsimanei mane išstatyti karaliaus kabinete, jis mane atst m , ir tod l Triufaldinas man s nebenori. Aš sugadinau savo reputacij , praleidau visas progas. Dabar malon k rast man vyr , o jei ne - tur si namie š ton . Aš nesitrauksiu nuo tav s n per žingsn , padarysiu tave nelaiming ir priversiu iš nevilties pasikarti.

BRIGELA. Bet juk mes taip buvom susitar , tu dar labiau negu aš nor jai stoti prieš karali . Boba, boba ! Tu nori, kad aš tau ras iau vyr . Eik po velni , viliok k nori, ir ieškokis vyro pati !

SMERALDINA. Aš jau visk padariau, k gal jau, asile neraliuotas. M ginau spausti rank visiems arklininkams, mirks jau visiems vir jukams, d savau, kalb dama su visais r m nešikais, su visais arklid s pusberniais, bet niekas mane n ži r ti nenori; visi vaidina, kad jiems bloga darosi mane pama ius, rodo man grimasas, juokiasi, ir tik d l to, kad mane paniekino karalius, tai vis per tave.

BRIGELA. Gal nori, kad pasaky iau, kod l jie tau rodo grimasas ir tave niekina?

SMERALDINA. K ? Kaip? K ? Kaip? Mano reputacijos ir mano pad ties žudike.

BRIGELA (karš iuodamasis). Tave niekina tod l, kad tau jau virš keturiasdešimt meteli , kad tu bjauresn už pamiš l Kjar , ir (nebegaliu tyl t!) kad tu dediesi mergele, nors visas kraštas žino, kad d l tavo prakeikto troškimo gauti vyr tu jau ne mažiau kaip šešiose Lombardijos šeimose tarnavai žindyve ! Nel sk man daugiau akis. Kvaiša ! (pyk s išeina.)

SMERALDINA. O, šunsnukis, niekšas, išdavikas !
(B ga paskui j .)

XIII SCENA

Pirmykštis kambarys su pap ga, paruoštas b simiems pasikeitimams. Andžela, Deramas - senis ir Durandart - Pap ga.

ANDŽELA. Brangusis, nebijok, aš padarysiu,
Kaip tu mane pamokei. Jeigu veltui
Nueit mano pastangos, neb kštauk;
Numirs Tartalja, tu atgausi
Pirmykšt savo išvaizd .

DERAMAS. Tik taip
O, žmona, tu gali išgelb t vyr !
ia prievart naudot neatsargu !

Girdžiu aš aidint išdaviko bals .
 Jaunyste mano žydinti, kur tu?
 Kur j s pradingot, mano jaunos j gos?
 Kod l apleidote mane, kod l
 Širdy ugnis, o mano vargšas k nas
 Toksai nusilp s, kad piktam skriaud jui
 Atkeršyt negaliu? Man reikia sl ptis.
 Pad k Deramui v l atgimt, Andžela,
 Tau pavedu aš sav j likim .
 (Ima j už rankos.)
 Tu d kis mylinti, ta iau meldžiu:
 Nedr sk jo glamon t, kad apgavikas
 Tav s neliest ... Padaryk, kas reikia,
 Klausyk... iš meil s protas temsta man...
 Ugnie pavydo, neišduok man s.
 (Iššina.)

ANDŽELA. Grei iau išaik iš ia ! Ateina jis
 Tu visk pamatysi, sl pkis, eik !

XIV SCENA

Andžela, Durandart - Pap ga, Tartalja - Deramas, už j - sargyba.

TARTALJA (šal).
 Su elniu baigta. Aš atpažinau j ,
 Bet Trufaldinas niekuo d tas ia.
 Nesu dar tikras... nenor iau... bet
 Niekai. Valdovas - aš . Dreb kite visi.

ANDŽELA (šal).
 Širdele, b k tvirta. Išmok vaidinti,
 Ramiai sutiki išdavik tu.

TARTALJA (šal).
 Jos meil užkariauti, ir tada
 Laimingas aš. Jau iu, kad ši aistra
 Iš proto išvarys. Bet dar bandysiu.
 (Garsiai.)
 O, mano širduž le, Andželeta,
 Nejaugi norit, kad iš meil s sprog iau,
 Gal baig si jau priepuoliai visi,
 Isterija ir nelemta liga,
 Kuri man s myl ti jums neleido?
 (šal .)
 Nejau kas gali dar meiliau kalb t?

ANDŽELA. Visokius apžadus daviau, senjore,
 Prašiau dangaus, kad išsklaidyt šm klas
 Prisl gusias mane, ir štai iš l to

Širdis ir protas atsikrato
 Tuo šleikštuliu keistu, kur jau iau jums.
 Ramiai, ramiai aš viską apgalvoju
 Ir sau tariu: "Jis - tavo mylimasis,
 Ir koks jis pamišimas tau už jo,
 Kad drums jis ir ramybė, ir mintis?
 Vis pirmiausia, nusilenk ir meile
 meil atsakyk. Pikta dvasia
 Tave apsidro ir vestuvi džiaugsm
 Paversti bando sunkiausi jung!"
 Deramai, taip ne kart sau kalb jau,
 Ir mano sielov vis prabudo meil
 Kaip ir anks iau.

TARTALJA. (Pagriebia j už rankos.)

O, kaip puiku, brangioji.
 Tai man patinka.

ANDŽELA (šal).

O, koks niekšas tu.
 (Garsiai.)
 Bet dar bijau, kad vis galiu atkristi,
 Kada galvoju apie t vis brang
 Ir apie broli, bokšte uždarytus,
 Ir apie tuos vargšus, kur, jums sakius,
 Tenai kankinas. Juk Deramas mano
 Negali leisti tokio žviriškumo,
 Tariu aš sau, ir ašaros staiga
 Papl do iš aki .
 (Nori verkti.)

TARTALJA.

Nereikia verkti.
 Saulute mano, man nesili. Pleistras,
 Matyt, pad jo širdžiai suminkšt ti.
 Aš juos suimti sakiau, brangioji,
 Kad liaudies pykt apramint gal iau,
 Kuri Tartalj taip labai myl jo.
 Dabar po visko, perži r j s byl ,
 Aš tuoj paleisiu j s artimuosius,
 Nors jie ir b t sostui nusikalt .

ANDŽELA (šal).

Tai išgama.

TARTALJA.

Jeij paleidimas
 Man j s šird mylini gr žins,
 Tai jie laisvi.
 (Sargybiniams.)
 Išleisti Pantalon !
 Kartu su juo paleisti ir Leandr .

(Sargybinis išeina.)

ANDŽELA. Deramai, mielas ! Tai tikriausias b das
Krtin j mano v l pažadint meil ,
veikti šleikštul . Geriausi vaistai
Taip greitai neišgydyt man s.
J s man jau daug meilesnis.

TARTALJA (pagautas entuziazmo).
Prašykit, ko tik norite. Širdele mano !
Pasukit galv ! Padaryti visk
D l j s aš galiu.

ANDŽELA (dedasi švelni).
Nedaug aš teprašysiu. Brolis mano
Klari myli. Leiskit jam, prašau,
J žmona pavadint.

TARTALJA (su dar didesniu entuziazmu).
! ! ! !...
Ne tik Klari ir sal pilis
Priklauso jam. Andžela, na eime...
(Ima j už rankos.)

ANDŽELA (labai švelniai).
Brangus Deramai, dar šiek tiek palauk,
Malon s aš nor jau paprašyti,
Kad j patyrus, v l gal iau dievint
Tave, ta iau pati nesugalvoju,
Ko dar prašyt.

TARTALJA. Sakykit, baland le !
Man s nebekamuokite, prašykit
Iš karto visko. Ir eime grei iau !

ANDŽELA (tyliai, Tartaljai).
Tegu sargybiniai išeina lauk.

TARTALJA (sargybai).
Išeikit. Gr šite, kai sakysiu.

ANDŽELA (dedasi abejojanti).
J s šiandien ryt man tiek daug kalb jot,
Nor damas rodyt savo meil ,
Kad žinot vien stebukling b d ,
Kaip sielai persikelti lavon
Ir j prikelti, v l apleidus savo k n .
Ir, kad paskui v l galite atgimt,
T stebukling b d panaudoj s.
Suteikit prog man pasiži r t,
Kaip tai padaroma.

- TARTALJA (šal , nuste b s).
Deja, Deramas,
Atskleist susp jo žmonai užkeikim .
- ANDŽELA. Man rodos, prašymas jums nemalonus,
O gal j s nepasitikit ir bijot,
Kad paslapt galiu išduoti?
- TARTALJA. Ne !
(šal .)
Dabar gana. Man kyla tarimas
Tad b sim atviri.
(Garsiai.)
Net ir dabar aš nusileisiu jums.
Ta iau tiek kart meil jums rod s,
Aš - j s vyras!
- ANDŽELA. O, Deramai mano,
Aš prižadu jums, prašym išpildžius,
Parodyt, ko verta esu, kaip moku
Myl ti vyr !
- TARTALJA (šal).
Tai, be abejon s,
Sumanymas baisus ir pavojingas.
tartina. Aš prašym atmesiu.
Ir griebsiuos prievartos. Ko man bijoti?
(Garsiai.)
Kieme ia guli nebegyvas elnias.
Atnešim ia, - parodysiu jums visk .
Na o dabar, vis pirma, eime.
- ANDŽELA. Pirma išpildykite - ir aš j s .
- TARATLJA (traukia j prievarta).
Gana. Jei j s jausm brangint nemokat,
Aš prievarta išgausiu...
- ANDŽELA (šal , susijaudinusi).
Viskas žuvo !
Ak, vargas man, Deramai, aš maldauju !...
- TARTALJA. Maldavim užtenka. Eikit greitai !
- ANDŽELA (gindamasi).
Deramai ! Viešpatie ! Atleisk, Deramai !

XV SCENA

Tie patys ir Deramas - Senis

DERAMAS (už scenos).

Prakeiktas niekše, stok, išdavike !

TARTALJA (susijaudin s).

Kieno tai balsas? Dieve, pražuvau.

(Sumiš s paleidžia Andžel .)

Girdžiu karaliaus bals , prakeiktoji.

Tu pasl pei ia žudikus ir troškai

Mane užmušt. Bet veltui. Aš juos surasiu.

Dreb k už pasl ptuosius ir save.

(Išsitrauk s kard , eina t pus , kur pasisl p s Deramas.)

ANDŽELA.

O vargas, vargas man ! Aš mirštu !

(Alpsta.)

(Pasirodo Tartalja su apnuogintu kardu; jis tempia už rank Deram - Sen .)

TARTALJA (t ž s).

Kas tu, pakvaiš s seni? Atsakyk.

Kod l tu ia? Kalb k, o tai iš karto

Tave nusmeigsiu.

DERAMAS.

Niekše, nusilenk,

Karaliui savo. Argi jo malones

Susp jai jau užmiršt? Jei nori, niekše,

Užmušk mane ! Bet tau dangus atlygins !

TARTALJA (sumiš s, šal).

Aš j kažkur ma iau. Tai, rodos, senis,

Kur miške nud j s neatsargiai

Jo k n palikau. O kaip v lai

Klaidas prisimenam. Bet laikas tau,

Melagi senas, pragaran keliauti....

(Staiga pasigirsta žem s dreb jimas. Siaubo pagautas Deramas ir Tartalja atšoka vienas nuo kito ir sustoja sekantiems pasikeitimams tinkamose vietose. Andžela nuo triukšmo atitoksta.)

DURANDART – PAP GA. O, Viešpatie, atsi sk stebukl

Apginti tiesai, nes at jo valanda !

Tegul nukrinta paukš io plunksnos!

(Pap ga virsta žmogum.)

DERAMAS (apsvaig s).

O, koks stebuklas. Kaip laiku dangus

Prisimena net ir pa ius silpniausius.

TARTALJA (sumiš s).

K man daryti? B gt ar pasilikti?

Aš proto netekau. Drebu kaip lapas.

DURANDART (eina su krivule rankoje, Deramui).
 O, b k ramus, Deramai, kilniaširdi.
 (Tartaljai.)
 Lauk atpildo, ministre išdavike.
 Tu, mylinti, ištikima žmona,
 Nurimk. Dabar tau greit bus sumok ta
 Už nuoskaudas visas.

DERAMAS (gailiu balsu).
 O, mylima !
 Aš gyvas per stebukl išlikau,
 Bet tau teks amžinai manim bjaur tis !

ANDŽELA. Gražus tu man esi dvasia sava.
 Nurimk, brangusis.

TARTALJA. K , ar aš bej gis
 Atkeršyt už save ! ionai, ministrai,
 Kareiviai ir tarnai ! Karaliaus ginti.

DURANDART . Negirdi jie. Dangus tik nekaltiesiems
 Pagalb siun ia. Tuoju tu pamatysi.
 Bausm visad ateina netik tai.
 Tegu likimas tavo, išdavike,
 Visus pamoko, kas tiktai k sinas,
 Vasalais savo karalius paversti,
 Kaip tu Deram , ir visos šalies
 Ir valdži , ir turtus sau pasigrobt.
 Žinoki, niekše. Tik dvasia atžymi
 Žmogaus didyb , ir jei lemta bus
 Šauniam Deramui v l žav t akis
 Savuoju stotu, grožiu išdidžiu,
 (Pakeldamas bals .)
 Lai k nai pasikei ia. Jo negalios
 Tau pereis šimt kart padid j .
 Deramui laim buvusi gr žino
 Dangus. Dabar tu
 (Deramui.)
 Džiaukis !
 (Tartaljai.)
 Tu dreb k !
 (Suduoda krivule.)

(Deramas pasirodo iki keli apvilktas karališkuoju r bu. Tartalja pasikei ia iki keli , jo
 kojos basos, žaizdotos.)

ANDŽELA. K aš matau?

DERAMAS (Durandartei).

O dangau, kokia laim !

TARTALJA. Užtenka... Stok!... Dangau!... Kokia b da !

DURANDART . Štai, niekše, tau dalia. Na, pralinksm kit,
Deramai ir Andžela, ir visi.
(Suduoda krivule žem .)

Deramas pasirodo apvilktas brangiais karališkais drabužiais. Tartalja apvilktas nudriskusiais marškiniais, pro kuri skyles matyti nuogas k nas.

ANDŽELA (džiaugsmingai).
O d kui tau, dangau !

DERAMAS. O, mylima !

TARTALJA. Man stingsta kraujas ! Stok !

DURANDART . Kent ki, niekše !
J s dži gaukit, vyks kas turi b ti.

(Kei iasi Deramo galva. Dabar ant jos pasirodo turbanas su brangakmeniais. Tartaljos galva virsta raguotos pabaisos galva. Po pažastimis - ramentai, kaip luošio.

ANDŽELA. Deramai !...

DERAMAS. Andžela, mylimoji !...

TARTALJA (siut s, beviltiškai).
Kur d tis man? Kur sl ptis aš turiu?
Prakeikta meil ir garb s troškimas,
Prakeiktas tas akimirksnis, kai aš
Tapau išdaviku. tyrus b gsiu.
(Nori b gti.)

DURANDART . Ei, niekše, stok ! Tu mirt ia privalai.
Iš g dos. Ir tegu ši sal virs
aikšt . Ir tegu ateina žmon s.
Pažvelgt regin . Dreb k ir š lki.
(Trinkteli krivule.)

(Kambarys virsta aikšte, kurios grožis priklauso nuo teatro galimybi .)

EPILOGAS.

Visi aktoriai, sargybiniai, žmon s. Išprot j s Tartalja laksto po scen .

TARTALJA. O kas mane gail damas nušaut !
O koki bestij padar iš Tartaljos
Žiaurus likimas ! O, koks niekšas aš !

(Visi reiškia nusisteb jim .)

KLARI (verkdamas).

K aš matau ! K aš girdžiu ! O, Dieve !
Ak, t ve mano !

TARTALJA.

O, neverk, dukrele,
Nesu to vertas ! Tu geriau užmiršk
Prakeikt t v . Lai visi užmiršta
Pabais šlykšt . O, kokia kan ia
Ir gailėstis kr tin dr sko man!
Nebematau dienos šviesios ir mirštu
Prisl gtas g dos. Kerštas už Deram
vykdytas. Ta iau už k Klari
Kent ti turi? Ji juk nekalta.
Išleiskit j , valdove, už Leandro.
Globokite ir t vu b kit jai.
Aistra, pavydas ir garb s troškimas
Aptemd prot ir mane pražud .
Štai kuo tapau... Konvulsijose mirštu...
(Dreb damas.)
Nuo pasiutimo. Štai kokia mirtis.
Š tonas galas. Vargas man. Aš mirštu.

(Krinta negyvas.)

PANTALON . Aš nežinau - ko manyje daugiau - baim s, džiaugsmo ar smalsumo,
kas ia dedasi.

LEANDRAS.

Iš nuostabos aš akmeniui virtau.
Klari verkia, kiti nuostabos ir siaubo sukr sti.

DERAMAS.

Draugai, atleidžiu j s nusteibim
Tokiu metu, nusiramink, Klari e,
Netr ks ateit diena, ir tu Leandr
Vadinsi vyru. Mage nuostabus,
Tave aš pažinau. Prašau tvarkyt
Valstyb ir mane.

DURANDART .

Ne, Durandartei
Valdžios nereikia. Tik pranešti noriu,
Kad baigta jau su magija visa
Ir mano burtais. Fizika lai sprendžia.
Bals ir s nari slaptin m sl ,
Kurie iš k no eidami k n ,
Palieka tokie pat. Ši pabaiga
Gal t duoti mokslo vyrams prog
Diskusijai. O mes atnaujint galim
Ir linksm , ir džiaugsming puot
Su gr stu tabaku ir su pel m.

O j s , mieli draugai, pamat mus
Su kauk mis žv ri ir pasidžiaug ,
Atlaid s b kit ir suteikit džiaugsmo,
Ir mus pagirkit j s nuoširdumo
Nors nežymiais, ta iau tikrais ženklais.

U Ž D A N G A